

Pén

... se za
SLO v EU
ženén.

Ljudmila Novak

evropska poslanka

Zgodba z naslovnice
str. 16

Natalia Fohnov

VESTNIKOV
MESEČNIK,
četrtek,
27. septembra
2007,
151. številka

Oktober je znal biti mrzel, saj so stari govorili, da mrzel Luka kmalu sneg prikuka. Če ga bo »prikukal« ravno 25. oktobra, naj ga le! Sedli bomo k radiatorju, vzeli v roke novi Pén in na toplem uživali v neverjetno zanimivem branju.

Dosežki

Néga guča, tou je največjša buča!

Buče velikanke dobile noge

V MURSKIH ČRNCIH je več uspešnih poljedelcev, med njimi smo pentatarsko ovčkovečili KALMANA TUDJANA. Še sam je bil presenečen, koliko rekordov mu je prinesla letosnja jesen. Torej iz štirih semen je zrastle kar 12 buč, ena je tehtala celih 38 kilogramov. Žal so dobile tri buče noge, zato Kalman sporoča tistemu (ali tistim), ki so

buče »povabili« s seboj, naj mu sporočijo vsaj, ali je katera presegla omenjeno težo. Sicer pa je bil občudovanja vreden tudi Kalmanov paradižnik. Samo na enem stebelu (zraslo je do višine 2,30 metra) je naštel kar 84 sadežev. Še daljše je bilo fižolovo steblo – kar štiri metre in pol!

Jog

Hans se je odgugal z Vanjo

Dvogugalništvo

Guga! me nežno!

Se nedavno novinarka Vestnika VANJA POLJANEC se je odločila, da poskusi srečo v tujini – tja jo je »zvabil« prav tako »sedmosilaš« HANS SCHOEMAKER, sicer Nizozemec. A nista se napotila v Amsterdam, pač pa bosta živela v ŠVICI. Naj domačija 2007 je bil še zadnji Vanjin projekt pri Vestniku, zdaj že išče nove izzive v Zürichu. Pentute jima želimo, da bi jima bilo vsaj tako prijetno kot na gugalnici pri Fleisingerjevih v Spodnjih Ivanjcih.

mako

Od vseh -izmov je najboljši tur-izem

To je to

V povezovanju je prihodnost!

ELICA HORVAT, alfa in omega beltinskega turizma, ki se je izkazala že pri mnogih turističnih projektih, je tokrat »padla v oči« DRAGU BULCU, verjetno najbolj znanemu turističnemu SLO-novinarju. Kot so nam zaupali pentatarski viri, sta se Elica in Drago dogovarjala za skupno vlaganje nekje na obronkih severozahodnega Goričkega. Vsega vajena Elica se nič ne boji, menda bo zaslužek kar pravišen...

Uživancija

Poldrugo stoletje radgonskih mehurčkov

Na gornjeradgonski sejamski prireditvi so si letos že petinštiridesetih (45!) nazdravili z najbolj znanimi regijskimi mehurčki, z Radgonsko penino. Najbolj cenjen šampanjec rajnike in sedanje države spoštujejo številni ljubitelji zlahtne kapljice. Tule so trije pentatarski dokazi:

mako

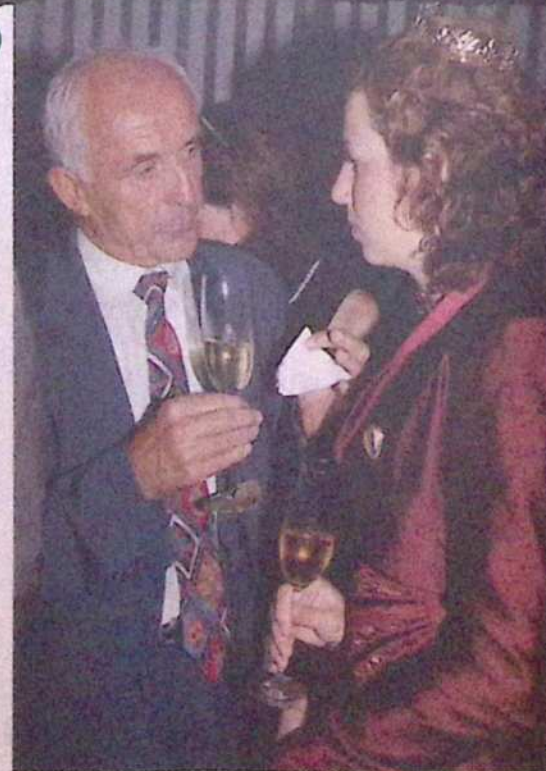

I. Da je v objemu mehurčkov tudi razpoloženje boljše, potrjuje smeh TOMAŽA BLAGOTINŠKA (Radenska), HELENE JARC (na druženju zastopa moža Iztoka, sicer bolj znanega kot kmetijskega ministra RS), MATEJE HAZUER PODLUNŠEK (direktorica območne enote GZS) in CVETA ŽALIKA (v. d. direktorja Nafta).

II. Trojček direktorjev z desnega brega Mure – od leve BORUT CVETKOVIČ (Radgonske gorice), JANEZ ERJAVEC (Pomurski sejem) in MILAN KAROLI (Terme Radenci).

III. Kot se spodobi, se je prišla pokloniti mehurčkom tudi slovenska vinska kraljica Maja Benčina, s katero se pomenjuje prvotilgaš med slovenskimi enologi, Lojze Filipič.

Šprrrrri!!!

Kako premagati moške?

Ostrostrelke

Ljubo osvojil Pariz!

Vrhunci

Strelsko društvo jezero iz Dobrovnika je po penutarskih virih med najboljše organizirane v regiji. Dekleta so tako streljala v tretji državni ligi in se praviloma kosala z moškimi ekipami. Te so bile sicer praviloma močnejše (natančnejše), a to še ne pomeni, da so se dobrovniška dekleta vdala. Nasprotno: DIANA BENKOVIČ (d) in MARJANA ROUS (l) že snujeta načrte za prihodnjo sezono.

frbo

Bum-bum!

Krumplologija

Jožica nima najdebelejšega

Morda res ne, je pa zato JOŽICA HORVAT letos pridelala na pogled najzanimivejšega in morda tudi najbolj uporabnega. Komisija, ki je ocenjevala NAJ krompirje na letošnjem 7. svetovnem festivalu praznega krompirja v LIPI, je imela obilo dela, a prepričal jih je gomolj, s katerim pozira prvi mož slovenskih krompirjeljubcev, STANE MENARD. In kje je srečna nagrajenka Jožica? Menda je medtem »skočila« na porcijo ...

Jog

Té je pa tou réjsan krumpiš?

Srečna sreča

Dodatno naročilo

Presrečen, kakor se za novopečenega očka spodobi, in vidno zadovoljen s procesom in kakovostjo izdelave, je ALOJZ BOKAN, sicer direktor soboškega podjetja TKO, štoklji na fotografiji dan po rojstvu hčer.

kice EVE (54 cm, 4 000 g) že izdal naročilnico za nadaljnjo proizvodnjo. Z dodatnim naročilom se bo zagotovo strinjala tudi mama ANDREJA, ki je medtem z novorojenko že prispela iz porodnišnice, medtem ko bo očka danes upihnil še svečke na svoji rojstnodnevni torti, ki si jo bo delil z Evino teto CVETKO.

Oui, monsieur Ljubo!

Pa ne teniškega turnirja, pač pa najbolj znameniti stolp v francoski prestolnici. Natakak LJUBO, ki ga posebej dobro poznajo gostje soboškega lokala Baron, se je odpravil v Francijo – najprej se je zdelo, da bo to zgolj turistično potepanje, pa se je izcimilo povsem drugače. Vrli Ljubo je namreč s svojo neposrednostjo in spontanostjo povsem obnorel Parižanke. Sušlja se celo, da bi se znalo zgoditi, da bo v prihodnjih mesecih »kelnarik« tam neke na Montmartru ...

dekej

Življenjske opredelitve

Jože ves čas s Severino

Vsaj v mislih. Podobno kot mehanik Gajaš v romanu Ferija Lainščka (in filmu Marka Naberšnika) Petelinji zajtrk. Čisto v resnici pa je navdušen nad hrvasko estradnico JOŽE GRABAR iz KUPETINEC. Nekateri zaradi videza sicer mislijo, da Jože pretirano prijateljuje z alkoholom, pa to sploh ne drži. Je pravi »ezermester« pa tudi priložnostni igralec – izpolnila se mu je velika želja, saj je nastopil kot statist v že omenjenem filmu – in od takrat mu misli neprestano uhajajo k SEVERINI.

Jog

11. LETOVANJE MURSKO-MORSKEGA VALA

V sedmih dneh, kolikor smo jih preživeli na Korčuli, na otoku, na katerem naj bi se rodil tudi veliki svetovni popotnik Marko Polo, smo jo prečesali po dolgem in počez. Že prvi dan smo se odpravili na ogled Vele Luke ...

Najbolj znan prebivalec Vele Luke je trenutno prav gotovo Oliver Dragojević, ki se vanjo iz Splita vrača le na počitnice ... Obiskali smo ga tudi mursko-morskovalovci. Prijazno nas je povabil na svojo barko. Ker nas je bilo preveč, smo se odločili, da se nam Oliver raje pridruži na kopnem ...

»Tek sad vidim, što mi znači Vela Luka, more ti, uspomene če mi samo ostati ...«

Šele zdaj vidim, kaj mi pomeni Vela Luka, morje ti, samo spomini bodo ostali ... pravi del besedila znane pesmi Vela Luka, ki bo kmalu dopolnila 45 let. Njen avtor je diplomirani filozof in ekonomist Branko Žuvela, ki nikoli ni uradno dovolil, da bi jo kdorkoli posnel na plošči, vsak pa jo lahko prepeva ... in tudi mursko-morskovalovci smo jo, vsak dan znova in kar naprej. Pesem in mesto pa tudi ljudje v njem so nas očarali in z gotovostjo lahko vsaj za nekatere od nas zatrdim, da ga bomo še obiskali ...

Ustavili smo se tudi pri njegovem prijatelju, ki mu pravijo kar »Brico«. V njegovi brivnici človek izve vse, kar se dogaja doma in po svetu. Saj se spomnite »Našega Maloga mesta«? Če se boste kdaj ustavili pri njem, boste poleg zlatih plošč Oliverja Dragojevića videli tudi veliko fotografij Brica z znanimi imeni iz sveta filma, glasbe, politike, športa ...

V Veli Luki je doma tudi Jasna Zlokič, iz sosednjega Blata, ki smo ga prav tako obiskali, pa Meri Cetinić in Jasmin Stavros. Mi smo si ogledali samostan, v katerem je delala in živela svetnica blažena Marija, ki je ustanovila družbo sester usmiljenk in poskrbela za kar nekaj čudežev. Pred samostanom smo fotografirali eno od treh skupin mursko-morskovalovcev.

Obiskali smo tudi mesto Korčula, ki mu pravijo tudi Mali Dubrovnik. Številne uličice z zelo dobro ohranjenimi starimi stavbami so nas navdušile. Seveda nismo mogli mimo tržnice. Fantje na fotografiji so kupili za spomin na to mesto klobuke in se dobro razpoloženi nastavili pred objektiv ...

Brez skrbi. Tudi kopali smo se in uživali v kristalno čistem morju ... pred hotelom in na otoku Proistu, ki mu pravijo tudi otok zaljubljenecv ...

... vmes vrgli karte ...

... dobro jedli ...

... plesali in se zabavali do poznih nočnih ur. Za dobro voljo so poskrbeli Lajč in Frančkoliza (pevec in humorist Franc Gorza), študentka novinarstva Adriana Gašpar in mariborska murskovalovska dopisnica Asja Matjaž ter zobozdravnica Slavica Brkič, ki je slavila v tekmovalni Pokazi kaj znaš ...

MURSKO
MORSKI
VAL

V Blatu smo tudi spoznali, kako so v tem mestu in na otoku živeli nekoč. Najbolj nas je navdušila krojaška delavnica, ki hrani obleke, stare 200 let.

SIMONA
SPINDLER

... potem pa utrujeni zaspali.

september je mesec šole, judovskih praznikov, v Evropi mesec nesrečnih požarov, predvsem v Grčiji in na Hrvaškem, v Los Angelesu začetek diplomatske aktivnosti in sprejemov. Dnevi postajajo krajši, ljudje imajo edalje manj časa za pisanje elektronskih pisem in sporočil – vsi se pripravljajo na zrelo jesen, na sezono novih uspehov. S potepanja po Istri in Iovoniji se je vrnil Goran Milić, lastnik prijaznega gostišča Divino v Rentwoodu, ter hvalil posebno ljubljansko gostišče As, primorska vina in obre ceste. Z Brionov se je vrnil igralec Rade Šerbedžija, ki potuje po svetu s Slovenskim potnim listom; vrnil se je tudi fotograf Jadran Lazić, ki je imel 40 leti uspešne razstave svojih paparacovskih izdelkov, in tako se bo na terasi Aroma Cafeja začela sezona kartanja in igranje remija. Septembra, v mesecu Ishri, se za Jude vse bistveno začne in marsikaj konča. V dveh tednih se vrstijo njihovi prazniki Rosh Hashana, Jom Kipur, celo Sukot ...

Praznični september

שנה חמה, לכן, ובכל מקום שהיה, שם לך לאלהים בחפילה. את לא חייב לשמור חפילה אדומה בקול רם, פתח אלהים לרצון להושיע אותך. רק אמר: ה', אני חוסה אני מספיק, אני שב, יחם עלי וחושיע אותי בזכות השם ישוע. ופתח חפיל כאסונה את הכפחת בדברו: כל אשר יקרא בשם ה' ימלט. יואל ג' 5:1. האמן בדבר ה'. לאחר ששפח את אשר הוא דרש, קבל את הטובה באסונה, לפי דברו, האמן והיוסף. לא הכנסיה, לא איזו חנוכה ולא משהו טובים. רק ישוע השם יתברך לחושע אותך. ההכנה הטובה לטובה היא את חוסה, ופסוק כך עליון לסוח: או שמאין בספיה את מה לשנך ובמסורך, נקבר וקם מן המתים. קרא בשם ה' בהכרת שנהן חוסה ובעש פסנו לחסול עליון ולחושע אותך בזכות ישוע השם יתברך. אחר כך האמן בדברו וקבל את הטובה שנהן נועץ. אחת האפרו: "דואי שום לא כל מה שנהן לישועה" כך זה מסטיק לחלוטין. השנה לא שרבים עכלו ישועה בשפיה ע"י חוכמה פשוטה זו, החוכמה היא שקריות, היא אלוהים, יידידי האמן בזה לאחור בזה חוסה. חוסה הוא חוסה המסתה. "הנה ענה עם דברו, הנה ענה יוס ישועה" – בשפיה את הקורנתיים 2:17.

אל החלל ביום סחר, כי לא חוסה מה ילד יום – שפלי כ"י 1:1. אם זה עדיין לא ברור לך, קרא שניה וקרא עוד פעם עד שחבין אל הניה לללון זה עד שחבין אל חוכמו. נשכח שזה יותר סכל העולם, כי מה יתפיל לאדם כי יקנה את כל העולם ואבדה נפשו 10 מה יתן איש כספר בצד נפשו – ספרו ח' 36:1, 37.

היה בסוף שפיה נועץ, אתה וקול לישועה יותר סכל דבר אחר. אם האנר את נשכח חוסה את השפיה ואת הכל, יעזור לך ה' להושיע היום.

הוא יופיע אותך וגם ישמור עליך, עדיין לא כל עליכם נסיון אחר כלשהו. אם נסיון בני אדם, בי נאמן הוא אלהים אשר לא ייחל לנסות אתכם למעלה מיכולתכם כי אם יחם על המסיון גם חוצאותיו כדי שחובלו שאת – הראשונה אל הקורנתיים 13:1.

אל הכסה כרגועה שלר, הן ששנהן, בשם בחכמות ה' הן אינן ששנהן לעולם.

אחרי שנושעת עליון לעסוק בשלושה דברים כדי שנהן באופן רוחני: החלל – דבר אל ה'. קרא בכחובים – אלהים ידבר אליך, העד – דבר על ה'.

הן כל אשר יורה כי לפני האדם אודה בו גם אני לפני אני שפיהם – שפיה 32:1.

za judovski sprejem, saj bo letos menda slovesno. Odkimal sem. Vabila prihajajo na konzulate (slovenskega v Los Angelesu žal ni), tam razdeljujejo vabila. Ste bili v Izraelu? Pokimal sem. To je dežela, da okamniš od lepote. In je začel. Veste, da ste podobni mojemu prijatelju, pisatelju iz Nikaragve. Zagotovo tudi sami pišete. Potem boste stvari laže razumeli. Na judovski praznik Roš Hašana (v hebrejščini to pomeni »začetek leta«) odprejo v nebesih tri knjige: prva je z imeni pravih pravičnikov, druga z resničnimi barabami in tretja, v kateri so imena tistih, ki niso ne v prvi ne v drugi knjigi. Umolknil je, me pogledal, čakal na mojo reakcijo. Vem, da na ta dan mrtvi molijo za žive. Zajel je zrak in rekel: »Vi veste več od mene.« Nato se je obrnil in odšel.

Čez nekaj dni je pripravila sprejem Savdska Arabija. V hotelu Hilton. Diplomati v značilnih plaščih, tunikah, s karirastimi, kockastimi pokrivali na glavi, podobnimi hrvaški šahovnici, so nam pri vходу ponudili čaj v porcelanskih skodelicah. Znova je bila na vrsti najprej himna gostitelja, nato ameriška himna, govoril je šarmantni generalni konzul, nato so mu podelili plakete guvernerja Kalifornije in župana Los Angelesa, stopili smo v vrsto in čakali na hrano. Od nekdaj se je znova prikazal človek z južnoameriškim odlikovanjem in me znova vprašal, ali bom prišel na judovsko novo leto, Jom Kipur. Odkimal sem, on pa mi je začel pripovedovati, kako je Jom Kipur v hebrejščini sodni dan, da je to post, ki se začne devetega tišre in traja petindvajset ur. Vem, sem odgovoril. Ta dan ortodoksni Judje ne nosijo usnjenih predmetov, niti čevljev ne, ne sklepajo nobenih poslovnih dogovorov, ne ljubijo se in se niti ne umivajo. V časopisu sem potem prebral, da je v Los Angelesu 520.000 Judov, da vstopajo v leto 5768 (kar pomeni skupek 26, to pa je 2 plus 6, torej 8, ki je erotična kabalistična številka in pomeni srečo). Za svoje novo leto odhajajo Judje k rekam in jezerom in mečejo kruh v vodo. In v tem dejanju se skriva njihova filozofija: da so tako, kot so ribe odvisne od vode, tudi ljudje odvisni od božje previdnosti. Kajti tako kot ribe nikoli ne zaprejo oči, tako tudi Bog nikoli ne preneha bedeti nad nami.

In potem je septembra še Sukot, zrelost poljskih pridelkov, veselje nad rodovitnostjo zemlje in žena. Judje spletajo iz desk, vejčja in listja senčne utice, pod katerimi se veselijo. To sem prvič videl v Jeruzalemu in se spomnil, kako so jih tudi soboški Judje pripravljali na majhnih dvoriščih za svojimi trgovinami, ki so se vlekle od Bergerjeve vile, kjer je bila po vojni glasbena šola, do evangeličanske cerkve. In judovski otroci so nas vabili v njihovo senco, igrali smo se, jedli trirogličasto pecivo z marmelado pa tudi maces. Teh otrok že zdavnaj ni več. Z enim od njih, malim Kiralyem, sva se družila s prijateljem Cirilom, vendar se ta kodrolasi, spotegnjeni Jud ni vrnil iz koncentracijskega taborišča, samo njegov oče, znani soboški frizer, ki me je strigel in se šalil s Cirilom in mano.

In tako je september tudi mesec spominov. In ker sem daleč od svojega prvega doma, je spomin edina vredna prtljaga, ki jo nosim po svetu, brskam po njej, ko iščem dokaze, da sem nekoč živel tudi drugje, ne samo v Ameriki, Kaliforniji, LA.

RAZMIŠLJANJE

Vinci Ferenčak, ekološki kmet

O kruhu se bo to jesen govorilo!

Kruh je že več stoletij osnova evropske prehrane. Če se sprehodimo po sledi spomina v bližnjo preteklost, slišimo odzvanjanje besed: »S kruhom si me dolžan oskrbeti in po moji smrti ti ostaneta zemlja in hiša.« Kruh ima v tem primeru socialno komponento. V to komponento je vpeta krušna politika – od pridelave, predelave do prodaje in davkov s strani države. Humus kruha predstavlja eno dvanajstino končne cene. Toda ko se to razmerje skuša spremeniti v razmerje ena proti deset v korist osnovne cene žit, začnemo govoriti o inflaciji in obljubljeni so nam podražitve vseh življenjskih potrebščin. Mar je mogoče, da sila ključnega pšeničnega zrna sproži premike tektonskih plošč in s tem potresi? Potresa si ne želimo, boljše je sito, to je tista reč, s katerim čistimo pleve in plevel od žlahtnega zrnja. Za storjenim je prepozno žalovati. Domača predelovalna industrija je spodnesla svoje lastne temelje s tem, ko je »ubila« svojega kmeta z uvozom, zato da je lahko privatizirala podjetja brez odškodnine kmetu. Znašli smo se vsak na svoji strani meje. Slovenski kmet je najmanj deset let prideloval po evropskih borznih tržnih cenah. Nikomur v regiji ni bilo mar, da bi se z njim trdneje povezal. Po letih zapostavljanja in govora, da je slovenska pšenica slabe kakovosti, se je to mnenje v hipu spremenilo v svoje nasprotje. Zakaj? Zato, ker je slovenski kmet prodal pšenico 40 odstotkov ceneje, kot je bila cena pšenice na evropski borzi žit. Ah, kdo je potem krivec za podražitev kruha in življenjskih potrebščin.

O kruhu

slovenska pšenica ali tista iz uvoza? Kruh pa ni samo materija, s katero se trguje, se ga je in se ga še tlači v blato, meče prašičem ali iz njega proizvaža »zelena energija«. Bolj kot hrana ima kruh socialno, simbolno in duhovno vrednost. Kruh, ki ga zamesi mamina roka, pečen v krušni peči, postavljen na mizo – dišeč, podoben jutranjemu soncu. To se vtisne v spomin za vekomaj, kot pojem za dobro. Kje na lestevici vrednot bi našel odnos do kruha? Njegova samoumevna prisotnost ga brez globlje refleksije postavlja na rob še možnega priznavanja za dobro. On sam kot temeljna dobrina izgublja vrednost zaradi negativnega odnosa do primarnega proizvajalca. Pohlep za hitrim zaslužkom, visokimi maržami ter večkratno obdavčitvijo naredijo kruh grenak in neokusen. Količina zavrnjenega kruha je indikator zgrešene gospodarske strategije določene regije, vzročno-posledično razvrednotenje socialnega čuta do bližnjega in odnosa do svojega življenjskega prostora. Kruh potrebuje veliko potrpljenja, ljubezni do svoje krajine, do dela na njivi, ljubezni pri peki kruha, ko prehaja svojo pot od srovnega v duhovno. Izra trgovskega pulta želi biti podarjen od srca za življenje, čeprav je plačan. Kruh je darilo, ki ne zahteva niti materialnega niti materialnega vračanja. Ko ste obdarjeni s kruhom, bodite prepričani, da ste dobili največ.

MADE IN USA

Branko Šömen

Ne prevajaj mi prekmurščine v slovenščino!

Tako mi je naročil glasbenik Tomaž Rauch, ko sem ga poklical in v slovenščini nagovoril, da bi se pogovarjala za Pén. V Prekmurju je že pred leti našel svoj mir. Tukaj živi, ustvarja in si pošteno služi svoj kruh in pravi, da mu ničesar ne manjka.

Torej praviš, da si že Prekmurec?

Prekmurec ravno ne, sem se pa že vživel v situacijo. Tukaj, v Čikečki vasi, živim že 13 let. Dobro se razumem s sovaščani od vsega začetka. Tretji dan, ko sem se priselil, je bila veselica in seveda sem šel tja in se takoj skoraj z vsemi spoznal. Takoj v začetku so mi priskočili na pomoč. Žene takrat še ni bilo zraven, še je študirala v Stuttgartu.

Prisel si iz Ljubljane.

V bistvu sem »mešanec«. Rojen sem na Jesenicah. Tam sem preživel zgodnjo mladost, nato smo se preselili v Tolmin, kjer sem živel do konca študija. Potem sem se zaposlil na Radiu Ljubljana.

Kaj te je pravzaprav potegnilo sem, iz urbanega na, lahko bi rekli, skorajda konec sveta?

Dober štos. Nekega dne sem ugotovil, da bi, kar se Slovenije tiče, lahko živel v treh pokrajinah. Ena od teh je bila Prekmurje. Tu sem poznal še najmanj ljudi, cene hiš so bile takrat še ugodne, pa sem se odločil. Vedno sem sanjal o stari hiši. Te imajo dušo. V Ljubljani na primer bi težko prišel do ustreznega stanovanja. V majhnem stanovanju v blo-

ku pa ne gre, da bi se ukvarjal z glasbo, celo z akustično, ki je ne moreš utišati kar tako, kot radio na primer.

Trinajst let, praviš, si že tukaj, v Čikečki vasi.

Da, avgusta je bilo. V tem času sta se tukaj rodila Eva, ki hodi že v sedmi razred, in dve leti mlajši Miha. Zanimivo ju je poslušati. Ko govorita s sošolci, sta prava Prekmurca, doma pa se pogovarjamo po »slovensko«. Tu sem zadovoljen, ne nameravam se odseliti kam drugam. Tu imam mir in dobre možnosti za delo. Streho na stanovanjskem delu hiše sem zamenjal (imel sem srečo s certifikati, ha, ha), notranjost sem uredil, fasada pa bi bila trenutno prevelik finančni zalogaj. Parcela s sadovnjakom je velika 70 arov in imam srečo, da mi jo eden od sosedov pokosi.

Po poklicu si profesor glasbe.

Da, uradno pa, kot se temu reče, sem samozaposlen v kulturi kot skladatelj, pevec in instrumentalist.

Širok naziv!

Ko sem dal vlogo za status svobodnega umetnika, sem zapisal vse, kar sem do takrat počel, in oni so potem tako napisali.

Kot »svobodnjak« lahko preživiš?

Za današnje razmere živimo dokaj skromno in si marsičesa, kar se nekaterim ljudem danes zdi nujno ali samo po sebi umevno, ne privoščimo. Da ne omenjam težav z birokracijo, splošnega odnosa do kulture in tako naprej. Moje področje je pač izrazito nekomercialno in se finančno, kot bi rekli, ne izplača. Je pa to del kulture in nekdo se mora ukvarjati s tem.

Kaj počneš zdaj?

Vse bolj sem instrumentalist in skladatelj. Zanimata me zvok in nastanek zvoka.

Vseeno bi te prosil, da to, kako bi rekel, malce bolj konkretno ...

Poleg tega da dosti predavam po različnih delavnicah, učim ljudsko glasbo – tudi v Beltincih v okviru folklornega festivala na primer. Ob tem igram skoraj izključno svojo glasbo. Tu gre v bistvu za projekt, ko glasbo v celoti izvedem, od zamisli do končne izvedbe, do posnetka. Na Radiu Slovenija, na programu Ars, imam redno tedensko oddajo Zvočni svetovi, s katero hočem predstaviti značilnost kultur posameznih ljudstev.

Oddaja je na programu

vsako soboto, tik pred polnočjo.

Kašen je bil recimo tvoj zadnji projekt?

Za Slovenski etnografski muzej v Ljubljani sem naredil glasbo za izobraževalni film. V bistvu je šlo za zvočno ilustracijo, za zvočno podobo filma. Film prikazuje življenje pri nas od srednjega veka, od prihoda Slovanov do 19. stoletja. Na grobo posneto verzijo filma, po scenariju Gorazda Makaroviča, sem skomponiral glasbo, jo zaigral na različnih glasbilih in nato posnel. Pa ne samo to. Kar nekaj instrumentov za projekt sem moral izdelati sam. Nekaj podobnega je bilo sodelovanje pri projektu Lončarska vas lani v Filovcih.

Spoznala sva se že zdavnaj, na neki prireditvi. Ti si nastopal kot glasbenik v skupini 13. prase, jaz sem v programu sodelovala s humorjem.

To je bilo zanesljivo v poznih 80. letih, saj smo to skupino ustanovili leta 1987. Prekmurec Roman Ravnič,

Karlo Ahačič in jaz smo igrali slovensko ljudsko godčevsko glasbo. Skupina je bila v Sloveniji dobro sprejeta. Uradno smo posneli eno kaseto. To je bilo lepo obdobje. Vsi smo imeli dobro glasbeno podlago, osnova pa je bila veselje do igranja te zvrsti glasbe in skupnega muziciranja.

Poznala in poslušala vas je vsa Slovenija.

V tistem času bi skoraj lahko rekli tako. Igrali smo povsod in povsod bili dobro sprejeti ...

... dokler niste naenkrat prenehali.

Dogovorili smo se, da bomo poskušali igrati to glasbo čimbolj po domače, neformalno in ob tem ohranjati duha, energijo ... pravzaprav iz tega nismo delali visoke filozofije. Verjetno nas je zato sprejel širok krog poslušalcev. Je že tako, da ko prideš do nekega vrha, se stvari obrnejo. Smo različni in to se je začelo vse bolj kazati. V ospredje so začele prihajati stvari, o katerih se nismo dogovorili. Če se človek nekaj dogovori,

se mora tega držati. To je osnova skupnega dela. Če tega ni, stvar propade, ni osnove, da bi delali naprej. Torej je prišlo do nesoglasja in tako do razpada 13. prasete.

Te je razpad 13. prasete odvrnil, vzel voljo, da bi še igral v skupinah?

Ne povsem. Še sem poskusil. Tri leta sem igral tudi pri Marko bandi, pred dvema letoma pa smo s prijatelji ustanovili skupino Črno-bela muzika. Tu smo skoraj izključno igrali prekmurske viže. Vendar, očitno sem individualist in ne gre, da bi dlje časa deloval v eni skupini. Najraje delam sam. To mi vzame najmanj časa in energije.

Si vraževeren?

Temu ne bi rekel tako. Sem pa do neke mere idealist. Verjamem v bistveno več kot v samo materialno podobo tega sveta. To so izkušnje. Morda bi me že pobralo, če bi verjel le v eno podobo sveta.

Joseph Maria R.

Natalija Juhnov

Iz dejavnosti Tomaža Raucha

- Erosija, uglasbena poezija Zvezdane Majhen, zgoščenka s pevko Barbaro Šantl
- Rekonstrukcija obredja Kresovanja na Razkrižju za prvo podelitev nagrade Kresnik
- Priredba, obdelava skladbe Vlada Poredoša Pax Pannonica za godalni kvartet, cimbale, mandolino ...
- Glasba za tri risane filme Hribci Marjana Mančka
- Glasba za gledališko predstavo Skriti dnevniki Jadrana Krta v režiji Duše Škof. Ljudsko gledališče Celje, 1991.
- Glasba za radijski roman Ostrigeca Marjana Tomšiča (26 nadaljevanj, več kot šest ur glasbe, izvajal sem sam, več kot 60 ljudskih glasbil).
- Glasba za serijo dokumentarnih filmov M. Radmiloviča: Dokumentarije

Zgodba o ravnatelju

Dinarji za ananas

Čeprav je, kakor pravimo, z dušo in telesom poleg družine popolnoma zapisan še šoli in učencem v Puconcih, kjer je že petnajst let zaposlen kot ravnatelj, ga njegovo življenje zadnje čase vrača v rojstni kraj, kjer so odrasli tudi njegovi trije bratje in sestra. Ernest Nemec pravi, da leta odrasčanja na majhni kmetiji na Goričkem, ki je imela le hektar zemlje in kravo, po petindvajsetih letih življenja v Puconcih, kjer si je ustvaril dom, vzbujajo nostalgijo. Zato je obnovil domačijo svojih staršev v Adrijancih, ki je postala kraj rednih srečanj njegove ožje in širše družine.

Prvi čevlji

Prvi otroški spomini segajo v leta, ko je proti Hodošu še vozil vlak z imenom Gorička mariška in s katerim so njegovi bratje in sestra odhajali v Mursko Sobotu v šolo ali pa, tako kot oče, ki je bil zaposlen najprej v gradbeništvu, nato pa v živilski industriji, v službo. Sopihačjo lokomotiva je pri otrocih vzbujala domišljijo o potovanjih v daljne kraje, prebivalcem Adrijancev in drugim v današnji občini Gornji Petrovci pa pomenila skorajda edino prometno vez s pomurskim središčem. Vlak pa ni edini spomin, ki se je takrat zapisal v otroško srce. Tu so še prvi čevlji, ki jih je dobil Ernest Nemec šele, ko je zakorakal v prvi razred, in bomboni, shranjeni v steklenih posodah v trgovini, ki so se v različnih barvah tako

zbrali denar in kupili sadež. Vsak je prispeval enak delež in tudi učitelj je nato ananas razrezal na toliko enakih kosov, kolikor je bilo v razredu učencev. Šlo je za dogodek dneva in o njem so se še dolgo pogovarjali. Tudi po poti iz šole v Gornjih Petrovcih. Katero pot so izbrali, se Ernest Nemec ne spomni več natančno. Za pot domov in v šolo so imeli adrijanski otroci kar tri različne poti, ki so vodile preko polja in skozi gozd. V gozdu so si celo sami naredili mizo in klopi ter se tam dobili pred poukom ali po njem, med drugim pa rešili ali prepisali še kakšno šolsko nalogo.

Najmlajši pri hiši

Ernest je bil najmlajši otrok pri hiši Nemčevih. Od sestre je bil deset let mlajši,

brat Karel, ki se je preselil v Šulince, se je posvetil kmetijstvu in postal inženir agronomije, medtem ko je Ludvik, ki živi v Krogu in je bil pred upokojitvijo ravnatelj osnovne šole II v Murski Soboti, kriv, da se je Ernest podal v šolske vode, saj mu je svetoval, naj postane učitelj. Ernest je od doma odšel po končani osnovni šoli, že pri petnajstih. »Sprva nisem bil dokončno prepričan, ali želim postati učitelj. Razmere so narekovale drugače. Šolstvo je imelo kadrovske potrebe in dobil sem tudi stipendijo, s čimer sem razbremenil starše. Zame je bila sprememba ogromna. Z vasi sem prišel v srednjo šolo v mesto, v čisto drugačno okolje. Sistem je takrat narekoval, da naj bi bili vsi bolj ali manj enaki. Pa sem dobil svoje prvo kolo šele v tretjem

pomočnik ravnatelja, ovojnico s prošnjo za novo zaposlitev v Puconcih pa je oddal dve uri prej, preden so zaprli pošto. »Bili smo na vojaških vajah, vendar mi je uspelo še pravočasno poslati prijavo, čeprav moram priznati, da sem sprva nekoliko okleval, po drugi strani pa sem vedno želel delati v domačem okolju,« je razložil. V desetletju in pol njegovega ravnateljstva je dobila puconška šola novo podobo, uredili so tudi vrtec v Brezovcih.

Šolo so povezali z okoljem, sodelujejo z društvi, gospodarskimi in organizacijami v občini, navezujejo stike s šolami po Sloveniji in v tujini. »Zame in za naš kolektiv, ki ga sestavlja okoli 100 zaposlenih, je trenutno največji izziv nova športna dvorana,« je bilo slišati o pri-

Družina Nemec na dopustu

Ludvik Nemec

Ernest Nemec

Včasih so bile hobi paprika in kumarice, danes pa vinograd.

Krst vina na martinovo v Adrijancih

lepo lesketali v očeh najmlajših, ki so si želeli sladke dobrote. Priložnosti, ko je trgovec segel v stekleno posodo, starši pa so odšteli denar zanje, so bile redke. Denarja ni bilo na pretek, a dovolj, da se je našlo tudi nekaj takratnih dinarjev, ki jih je moral Ernest prinesiti v šolo. Pri uri slovenskega jezika so v berilu prebrali sestavek o ananasu. Ker ga veliko otrok nikoli ni resnično videlo ali celo poizkusilo, se je učitelj odločil, da bodo v razredu

najstarejši brat je bil od njega starejši sedemnajst let, s preostalimi brati pa so imeli petnajst in trinajst let medsebojne razlike. Ker je bila kmetija majhna, so vsi Nemčevi otroci hitro odšli z doma, da bi se čim prej izšolali in se zaposlili. Brat Štefan, ki biva v Sebeborcih, je postal orodjar. Kot vajenec je najprej delal pri mojstru, ki je popravljaval kolesa. Le-ta so še danes njegov hobi in pred nedavnim sta se s kolesi z Ernestom udeležila tudi maratona. Drugi

ali četrtem letniku, sošolci iz mesta pa so se v zadnjem letniku v šolo že vozili s svojimi avtomobili,« se spominja ravnatelj puconške šole.

Prva služba je bila v Markovcih

Po končanem študiju v Mariboru so ga nagovarjali, naj ostane na štajerskem koncu. Zmagalo je domotožje in novi učitelj geografije in zgodovine je dobil svojo prvo službo v Markovcih na Goričkem. »Podružnica šalovske osnovne šole ni imela veliko učencev. Uvajali smo celodnevni pouk, zaradi krožkov pa so ostali v šoli še do zgodnjega popoldneva. S starši učencev in tamkajšnjimi prebivalci sem navezal zelo pristne stike,« je dejal Ernest Nemec. Morebiti je bilo prav zato slovo toliko težje. Po pol leta je sledila služba v Murski Soboti. Na osnovni šoli I je zamenjal učitelja Juteršnika, ki se je upokojil.

»Šola je bila veliko večja od šole v Markovcih. Oddelki so imeli veliko učencev, učili smo v treh paralelkah. Bil sem eden od najmlajših učiteljev na šoli in od učencev osmih razredov na primer sem bil starejši le šest let. Hitro smo navezali stike, čeprav sem moral nato vmes za slabo leto v vojsko,« smo izvedeli v pogovoru. Pol leta je obiskoval Visoko šolo za oficirje v Ljubljani, prihodnje mesece pa odslužil na meji z Avstrijo, v stražnici na Koroškem.

Dve uri pred rokom

Že v Murski Soboti je bil Ernest Nemec

hodnih načrtih. Ravnatelj, ki je bil v prejšnjem mandatu tudi podžupan, povzru pa je še geograf in zgodovinar, sodeluje z občino še na drugih ravneh, tudi na področju turizma. Ker so Puconci najstarejša evangeličanska občina v Sloveniji, želijo postaviti evangeličanski dom, kjer bi predstavili zgodovino.

Od povrtin h grozdju

Vsak dan ima Ernest Nemec veliko obveznosti. Kljub temu ostaja še nekaj časa za družino. Včasih se je celo ukvarjal s pridelavo vrtnin in na njihovih poljih so rastle kumarice in paprika. »V zadnjih letih je povrtine zamenjala vinska trta,« pravi naš sogovornik. »Vedno sem si želel, da bi obnovil domačijo v Adrijancih, pa je kmalu zrasla klet, ob njej pa najprej 1200, nato pa 1700 trsov. Letos smo grozdje že pobrali, zdaj nadzorujemo vrejte. Trgatev je obnem priložnost, da se zberemo vsi, ki smo odrasli na naši kmetiji, zraven pa naše sedanje družine in sorodniki. Obvezno je druženje, ko je v Petrovcih na prvo junjsko nedeljo sejem. Ko smo bili manjši, je bil sejem štirikrat na leto. Otroci smo opazovali prodajalce, ki so že v soboto postavljali stojnice, v nedeljo pa so nam starši kupili kakšen sladoled ali smo izsilili vožnjo z vrtiljakom.« Naslednje bo srečanje v Adrijancih na martinovo. Takrat bodo krstili vino in poskusili, kaj so čez leto pridelali v vinogradu.

V osnovni šoli

Črno-bela zgodba

Barbara in Franc Žižek, poročena leta 1941 v Lipovcih

Gizela in Karol Kukelj,
poročena leta 1918
v Murski Soboti

Julijana in Geza Puhar,
poročena leta 1972
v Motvarjevcih

Karolina in Janez Benkič, poročena leta
1920 v Murski Soboti

Marija in Ivan Benko, poročena leta 1930
v Murski Soboti

Helena in Franc Bratina, poročena leta
1923 v Murski Soboti

Matilda in Štefan Ferčak, poročena leta
1939 v Gančanih

Agata in
Jožef
Pogliž,
poročena
leta 1923 v
Turnišču

Fotografija je že od nekdaj pripovedovala zgodbo! Zgodbo življenja, zgodbo nekega časa. Stare fotografije so tako nemi pričevalci preteklosti. Pa vendar pripovedovalci. Jasno izražajo željo po lepem, predvsem pa oblačilno modo in običaje ljudi nekega časa in prostora. Iz katere koli časovne perspektive se ozremo na poročno fotografijo, bomo videli ponekod nasmejane obraze, drugje spet malo resnejše. Zgodba o poroki in paru, ki se je poročil, pa v današnjem času izgublja svojo vrednoto. Čeprav gre za prelomnico v življenju dveh ljudi, se danes zanjo odloča vse manj parov. Mogoče je to odsev strahu pred prelomnimi trenutki? Morda pa je samo moda nekega časa, ki skupaj z drugimi segmenti življenja prehaja v Zgodbo nekega časa in prostora! Prisluhnite zgodbi, ki vam jo pripovedujejo naše fotografije.

Najdene so bile na podstrešjih, v starih omarah ali celo družinskih arhivih ljudi širom po Pomurju, ki jim za preteklost ni vseeno.

Jolanda in Viktor Ficko, poročena leta 1951 pri Gradu

Marija in Karel Fleisinger, poročena leta 1953 v Trnovski vasi

Terezija in Karel Forjan, poročena leta 1934 v Beltincih

Julijana in Janez Rožman, poročena leta 1935 na Ivanjševskem Vrhu

nekega časa in prostora

Med Vestnikovimi poletnimi akcijami je bila tudi razstava poročnih fotografij. Številne bralke in bralci domačega tednika so prelistali svoje družinske albume in nam izbrano poročno fotografijo prijazno odstopili za razstavo. Prvič je bila na ogled v hali D v času 45. mednarodnega kmetijskega sejma v Gornji Radgoni, v nedeljo, 2. septembra 2007, so si jo lahko ogledali obiskovalci razglasitve naj... domačije 2007 na domačiji Fleisingerjevih v Spodnjih Ivanjih, zdaj pa so poročne fotografije razstavljene v Mali galeriji v pubu Geza v Beltincih. V Peni pa na mestu, ki je sicer rezervirano za LEGENDE, objavljamo izbor poročnih fotografij kot samosvoj dokument iz različnih časovnih obdobij. Morda bomo kakšen neporočeni par navdušili, da s poroko in fotografijo s tega dogodka ovekoveči svojo življenjsko odločitev?!

Julijana in Anton Fišer, poročena leta 1964 na Ivanjševskem Vrhu

Gizela in Štefan Sraka, poročena leta 1942 v Murski Soboti

Karolina in Franc Sočič, poročena leta 1928 v Murski Soboti

Marija in Anton Golenko, poročena leta 1924 na Štrigovi

Ana in Štefan Magdič, poročena leta 1957 v Turnišču

Slava in Edvard Škedel, poročena leta 1949 v Zagrebu

Marija in Ludvik Horvat, poročena leta 1939 v Murski Soboti

Jožefa in Franc Skuhala, poročena leta 1938 v Ljutomeru

Marija in Jožef Vogrinčič, poročena leta 1923 na Cankovi

Frančiška in Franc Zrinski, poročena leta 1912 v Bettehemu

Helena in Štefan Vlaj, poročena leta 1938 v Puconcih

Marta in Franc Sever, poročena leta 1968 v Puconcih

Sonja in Rafael Grah, poročena leta 1991 v Puconcih

Smilja in Dejan Sever, poročena leta 2004 na Kuzmi

Družinski
album

1938 – 2004

SEPTEMBER

»Zadnji avgust, poletje je šlo, siva te naredi še lepšo ...«

Odpadlo listje ne more večno ostati pisanih barv. Odmre in propade in drevo naslednje leto znova ozeleni. Naučite se sprejemati spremembe, saj se drugače niti ne boste zavedali, da vam druga barva celo bolje pristaja.

SONČNICE

Naše pošte se je nabralo toliko, da vseh vaših fotografij, ki ste jih poslali, nismo uspeli objaviti. Čeprav so sončnice počasi že odcvetele, sedaj z zamudo objavljamo fotografijo Danija Mauka, da vam za kratek čas še pričaramo sliko pokrajine, ki so jo polepšale te poletne rože. Kljub temu da je pred vrati jesen, pa se ne pozabite ustaviti in odkrivati čarov tudi tega letnega časa.

FESTIVAL FRISK

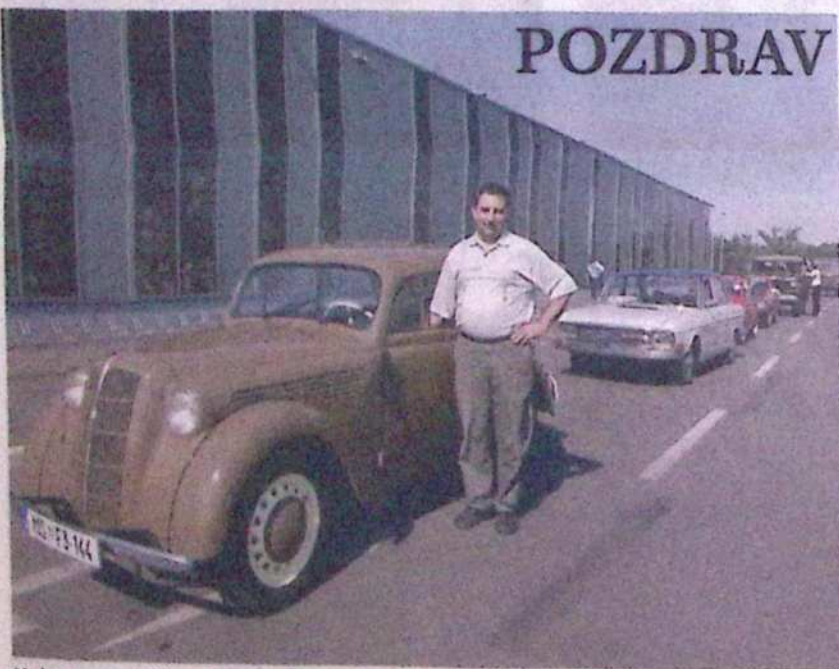
Festival, ki je potekal 7. in 8. septembra v Murski soboti, nam je poleg predavanj in delavnic ponudil še ogromno zanimivosti s področja računalništva in sodobnih komunikacij.

Comodore, ZX Spektrum in Atari so bili le nekateri primerki, ki smo jih imeli priložnost videti v muzeju računalništva, ki me je še posebej navdušil. Na fotografiji pa je Andrej Ajdnik s trdim diskom. Da ne bo pomote, gre za napravo za shranjevanje podatkov z zmogljivostjo enega gigabajta.

POZDRAV JESENI

Maja Prettner
& Staša Pavlovič

Kulturno-turistično društvo Černelavci je izkoristilo še zadnje tople dni in pripravilo prireditev, ki je bila namenjena ekologiji, ljudski glasbi in tehnični kulturni dediščini. Tretji prireditveni dan smo lahko občudovali starodobna vozila in se z njimi celo zapeljali.

Karel Škaper je ponosni lastnik prvega kadetta, ki je izdelan daljnega leta 1937. Tako skrbno vzdrževano in ohranjeno vozilo pa je lahko vsem le za zgled, saj je le od vaše volje in truda odvisno, kako dolgo bodo stvari trajale.

TABORNIKI

Miloš Borovšak nam predstavlja taborniški rod Veseli veter: »Taborniki rodu Veseli veter vnašamo že več kot 50 let v Mursko Soboto in bližnje okolice taborniške veččine, veselje, zabavo in druženje. Naše društvo združuje otroke, mladino in odrasle, ki jih družita ljubezen in veselje do življenja v naravi. Smo prostovoljno, nepridobitno, mladinsko, nestrankarsko, nevladno, vzgojno društvo, odprta vsem, ne glede na poreklo, spol ali prepričanje. Poleg aktivnosti za člane društva pripravljamo in izvajamo tudi številne projekte za mlade v lokalnem in širšem prostoru. V letošnjem letu praznujemo 55-letnico delovanja rodu in 100-letnico skavtskega gibanja, kateremu pripadamo v okviru nacionalne skavtske organizacije Zveze tabornikov Slovenije. Redno se dobivamo vsak petek ob 15. uri pri gradu v Murski Soboti, kjer izvajamo taborniški program, predvsem pa skrbimo, da tako otroci kot starejši člani kakovostno preživljajo prosti čas in se družijo z vrstniki. Celoletno delo nadgradimo še na zimskih taborih, kjer se pozabavamo na snegu, in poletnih taborih, kjer preživimo nepozabnih nekaj dni pod šotorskimi krili ob zvokih kitar in ogledovanju zvezd ter mnogih drugih poučnih in zabavnih vsebinah.«

Na zadnji letošnji poletni večer so v Selu pripravili že četrto Ljupanje kukorce. Folklorne skupine, pevski zbori, citrarji, plesalci iz Sela in sosednjih vasi so polnemu šotoru obiskovalcev približali stare običaje in jih pripravili za celonočno plesanje, kot se za vaško veselico pač spodobi. Kljub velikemu številu gostov iz Ljubljane, Primorske in krajev daleč stran od reke Mure pa so ves program izpeljali v kleni prekmurščini.

Pošiljajte nam kakršne koli fotografije, le da ste jih posneli sami, na naslov Podjetje za informiranje (s pripisom Penovi utrinki), Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, ali na elektronski naslov: utrinki@gmail.com. Avtorja objavljene fotografije nagradimo!

Nekaj malega z svetovnega prvenstva v oranju smo odkrili že v prejšnji številki Vestnika, tokrat smo vse skupaj še dopolnili. Sledijo podrobnosti.

Najprej o Litvi. Po površini je triinpolkrat večja od Slovenije, šteje pa 3,5 milijona prebivalcev. Prehodila je podobno pot kot dežela na sončni strani Alp. Po odcepitvi od nekdanje Sovjetske zveze leta 1991 je zdaj že tretje leto polnopravna članica Evropske unije in zveze Nato. Litva je država z 800-letno zgodovino, bila pa je tudi največja država na vzhodu Evrope, saj je segala od Baltika do Črnega morja. Litovsko glavno mesto je Vilna, kjer živi okoli pol milijona ljudi, drugo največje mesto pa je Kaunas, kjer je potekalo svetovno prvenstvo. Kaunas je predvsem univerzitetno mesto s šestimi fakultetami in sedem tisoč študenti. Dovolj je bežen pogled za ugotovitev, da je Litva hitro razvijajoča se država, nad katero bdijo skandinavske države, predvsem Finska. Vseeno pa je obdobje sovjetske vladavine pustilo svoj pečat.

Še o tekmovanju. Poročali smo že, kdo vse sodi v vrh favoritov, in tudi, kakšno prednost imajo nekatere države zaradi opremljenosti plugov in traktorjev. »Ves čas prvenstva je nekako viselo v zraku, da Avstrijec mora biti najmanj med tremi najboljšimi,« je pripovedoval Andrej Horvat, vodja slovenske ekipe. Prav zato bi bilo zanimivo pogledati na končno lestvico, če bi naš tekmovalac Jože Zver svoje znanje oranja preizkusil morebiti s plugom avstrijskega orača. Nedvomno bi bil tik pod vrhom, kajti vtis iz Litve je, da Zver vse druge tekmovalce, ki si prednost večinoma pridobijo z opremo in denarjem, prekaša v znanju. »Zadovoljen sem. Mislim, da sem dobro oral. Če bi dobil malo boljšo parcelo, bi bil morda uvrščen še višje,« je osmo mesto skromno komentiral domačin iz Brezovice pri Veliki Polani, ki ga je minuli konec tedna že čakalo državno prvenstvo. V Litvi pa se je tekmovalo dva dni: prvi dan na strnišču, drugi dan pa na ledini.

Prvenstvo, ki je potekalo nedaleč od geografskega središča Evrope, pa za Slovenijo ni imelo le tekmovalnega značaja. Kot je povedal Marjan Kardinar, član svetovne zveze oračev in prvi mož pomurskih oračev, se Pomurje in Slovenija počasi že pripravljata na prvenstvo, ki bo čez dve leti v pokrajini ob Muri. »Navezali smo stike. V prihodnjih mesecih se bomo spet srečali z vodilnimi ljudmi iz svetovne zveze oračev. V Tešanovcih želimo pripraviti najboljšo prvenstvo do sedaj,« je še povedal Kardinar. Zapišimo še, da je bilo v Kaunasu kar nekaj naših navijačev in navdušencev nad oranjem, ki so skrbeli za promocijo prvenstva v Tešanovcih. Zapišimo tudi, da je za takrat napovedal slovo od tekmovanja v oranju naš najuspešnejši tekmovalac – že omenjeni Jože Zver. Po športno povedano bo leta 2009 plug postavil v kot, na svojem zadnjem tekmovanju pa želi doseči še odmevnejši rezultat.

FOTO

Andrej Bedek

Bo Jože ob slovesu posegel po vrhu? (II)

Alojz in Dejan, Kmetijska šola Rakičan, sta suvereno opravila s 3000 kilometri poti, na kateri lahko tudi na avtocesti srečaš pešca, traktor ali celo kombajn.

Jože Zver in Marjan Kardinar sta na vsakem koraku promovirala svetovno prvenstvo v letu 2009, ki ga bo gostilo Pomurje.

Nekatere države so prišle na prizorišče že dober mesec pred začetkom prvenstva – eni glavni favoriti, Avstrijci, so ves ta čas trenirali oranje na posebej zakupljeni parceli.

Litovski organizatorji so na novo postavili bokse za popravila traktorjev in plugov, ki so skoraj taki kot v formuli ena.

Tako se je v Litvi slavilo slovenske uspehe. Kakšno bo slavje šele v Tešanovcih, če bo Jože takrat posegel po vrhu?

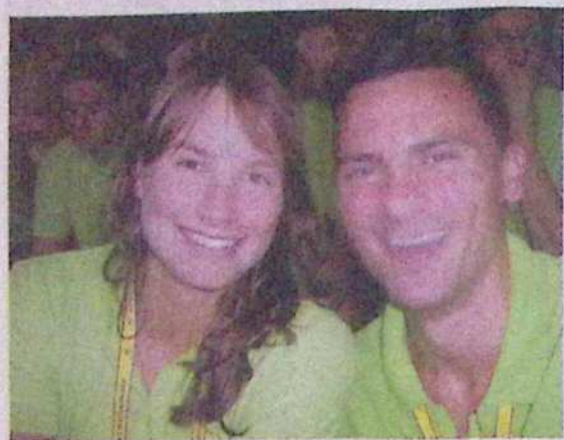
V Kaunasu je tekmovalo 27 oračev v kategoriji plugov krajnikov in 31 oračev z obračalnimi plugi.

Takšen je simbol svetovne zveze oračev (World Ploughing Organization). Naslednje prvenstvo bo drugo leto v avstrijskem Kremsu.

Jure Koščak iz Murske Sobote

Po 17 letih aktivnega treniranja sem nastopil v zadnjih dveh letih na dveh svetovnih tekmovanjih. Lani na svetovnem prvenstvu študentov v namiznem tenisu v Mariboru, kjer sem dosegel uvrstitev med 16 najboljših mešanih dvojic, in letos na pravkar končani univerzijadi na Tajskem.

Z dobitnico srebrne in bronaste kolajne na univerzijadi Bangkok 2007 Sara Isakovič

Dobrodošlica na letališču v Bangkoku

V študentski vasi z atašejko Lamai

Pogled iz sobe na glavni stadion

Od 8. do 18. avgusta je potekala na Tajskem 24. univerzijada pod sloganom »All become one« oz. »Vsi postanejo eno«. Z otvoritveno slovesnostjo na osrednjem stadionu v Bangkoku, ki si jo je ogledal tajski prestolonaslednik – ta je tudi uradno odprl univerzijado – se je začelo desetdnevno tekmovanje študentov športnikov z vsega sveta, ki ima neuraden naziv »študentske olimpijske igre«. Tekmovanja, s katerim na Tajskem praznujejo 80. rojstni dan kralja Rama IX., se je udeležilo skoraj 10.000 športnikov.

Na Tajsko sem potoval v skupini judoistov, tudi Prekmurke Maje Uršič, soigralca v namiznem tenisu Andraža Avblja ter dveh trenerjev in novinarja. Naše potovanje se je začelo z vzletom z ljubljanskega letališča, leteli smo prek Dunaja do Dubaja in naprej do Bangkoka. Leteli smo z eno najboljših letalskih družb na svetu Emirates. Televizija, filmi, spremljanje vzleta in pristanka s kamero in žuranje s stekardesami na 11 tisoč metrih s šampanjcem v roki. Potovali smo več kot en dan, vključno z vmesnimi čakalnji. V torek smo končno pristali na letališču Suvarnabumi, ki se ponša z največjih potniških terminalom na svetu. Okrog terminalov je 120 parkirnih mest za letala, od tega 51 stalnih in 69 premičnih. Pet jih je zgrajenih posebej za Airbusovega velikana A 380. Prav neverjetno!

PRIHOD

Ob prihodu na letališče nas je pričakal velik nasmeh vseh organizatorjev in prostovoljcev. V znak dobrodošlice so nam obesili okrog vratu cvetlične venčke. Naučili smo se tajskega pozdrava s sklenjenimi rokami pred prsmi in besedo *sawatdee*, kar pomeni živijo.

Na poti z letališča do študentskega naselja sem opazil močvirnato pokrajino, obdano s palmami in bananovci. Na eni strani premožna naselja s čudovitimi hišami, na drugi hiše na kolih sredi močvirja. Pravijo, da Tajci po tradiciji postavljajo hiše na kole, ker naj bi se s tem obvarovali pred zlimi duhovi.

Ob prihodu v mesto Rangsit, 50 kilometrov severno od središča Bangkoka in 75 kilometrov od letališča, smo prispeli v študentsko naselje Univerze Thammasat, ki je veliko kot Murska Sobota. Že ob prihodu sem opazil veliko športnih objektov, stadion, plavalni kompleks, dvorane, poslopja univerze in veliko študentskih blokov. Pojasnili so nam, da je bil celoten kompleks zgrajen za potrebe azijskih iger leta 1998. Zdag ga uporabljajo študenti Univerze Thammasatu. Vhoda v naselje sta bila samo dva in še ta strogo zavarovana s skenerji za opremo in rentgenom za ljudi. Za varnost je bilo tako poskrbljeno, da se je zgodilo, da v naselje niso hoteli pustiti tekmovalca v metu kopja s svojim orodjem, ker so menili, da je nevaren. Na koncu se je vse dobro končalo.

ŠTUDENTSKA VAS

Bivali smo v študentskih sobah z dvema posteljama in klimatsko napravo. Vseh 3500 sob v študentskem naselju je imelo to napravo! Opazil sem, da so Tajci nori na klimatske naprave, saj jo ima prav vsaka hiša, avto, stanovanje v najslabšem bloku, trgovine, jedilnice... To pa zato, ker je povprečna letna temperatura čez dan v Bangkoku nad 30 stopinj Celzija z 90-odstotno vlažnostjo, ponoči pa se spusti zgolj za malenkost. Za človeka s sončne strani Alp zagotovo šok, ki postane ob izpušnih plinih zaradi izjemno gostega prometa še večji.

Tekmovanje je delo, ki sproža lakoto. Da so organizatorji lahko nahranili vse udeležence, so na dan pripeljali v vas več kot 10.000 kilogramov hrane. Pripravljene so bile jedi z vsega sveta: kitajska, zahodna, tajska in srednjevzhodna kuhinja. Z užitkom sem poizkušal eksotične jedi: rakce, ribe, piščanca s curryjem, juhe, zelenjavne jedi in sladice. Mmmm.

Vsak večer se je v študentski vasi rajalo, predvsem na veselje tekmovalcev, ki so osvojili kolajne tistega dne. Organizatorji so v ta namen vsak večer povabili DJ ja, ki je vrtil popularno glasbo. Hipoma se je zbrala gruča študentov, polnih energije in iz vseh držav sveta. Plesale so Kubanke, Kitajke, Američanke, Slovenke, Hrvatice, Brazilke in seveda tudi moški predstavniki teh držav.

V vasi je bila kar velika tržnica, da so športnikom približali način delovanja tržnice v oddaljenem mestu. Ponujali so vse, kar ponujajo tržnice v mestu, tudi masažo. Seveda sem si jo privoščil, in to dvakrat, saj zahtevajo za eno uro tajske masaže zelo malo denarja.

V areni, kjer se je žuralo, so prikazovali tajske kulture: tajske boks, narodni ples, igre. Vse je bilo zelo lepo predstavljeno in prav pritegnili so pozornost s tem odnosom do svoje tradicije.

Študentje Univerze Thammasat so pustili za potrebe univerzijade v vasi svoja rabljena kolesa. Le ta so bila tako na voljo kot prevozno sredstvo vsem v vasi. To je zanimivo zato, ker je večina Tajcev zelo nizke rasti in so bila kolesa teh študentov videti kot kolesa osnovnošolcev pri nas. Tako je

Tajska –

bilo prav zabavno videti košarkarje, kako se v vasi vozijo s tako majhnimi kolesi, sedijo na prtljažniku in dvigajo noge na krmilo.

Študentska vas je bila zelo živahna, saj je na vsakem bloku viselo veliko zastav, ki so predstavljale stanovalce. Korejci so imeli, recimo, zastavo, veliko za tri nadstropja. Vrvež v vasi mi je bil najbolj všeč in sem se večkrat sprehodil skozi vas ali se peljal s kolesom in se pogovarjal s športniki z vsega sveta. Seveda so bili najbolj odprti za druženje evropski in afriški narodi, športniki z drugih celin pa so bili ponavadi bolj sami zase. Predvsem Kitajci.

Kot zanimivost naj omenim, da so imeli vsi študentski bloki brezžično internetno povezavo. Nekateri študente sem tako srečeval le pred študentskim domom, nenehno pri prenosnikih, ki so brskali po medmrežju.

DNEVI SO HITRO MINEVALI

Na dan prihoda je bil organiziran slovenski spoznavni večer v bližnji restavraciji, kjer se je predstavil vsak posameznik slovenske odprave. Spoznali smo se tudi z našimi prostovoljci, atašej. Vsaka športna disciplina je dobila za pomoč svojega atašēja. Atašejki namiznoteniške ekipe je bila Lamai, prijazna 20-letna študentka mednarodnih odnosov Thammasat Univerze. Bila je le ena od 3500 prostovoljcev, predvsem študentov iz celotne Tajske.

Posebno doživetje je bila uradna otvoritev Univerzijade Bangkok 2007. Ko smo se počasi po abecednem redu odpravljali proti vhodu na stadion, me je zajela euforija. Zavedel sem se, kako velikemu dogodku prisostvujem. Na stadionu nas je obkrožalo 40 tisoč gledalcev in gledalo tri milijarde ljudi neposredno po televiziji. Vauuuu! Na slovesnem mimohodu se je predstavilo 156 držav, med njimi tudi naša, slovenska reprezentanca, ki jo je sestavljalo 37 športnikov – 16 deklet in 21 fantov. Merili so se v devetih od 18 športnih panog. Prvo ime odprave pa je bila zagotovo zastavonoša, plavalka Sara Isakovič, finalistka letošnjega svetovnega prvenstva v Melbourneu. Igre je uradno odprl sam princ Tajske, Prince Maha Vajiralongkorn. Predstava ob otvoritvi je bila prava paša za oči, nastopilo je prek 3000 ljudi. Ob dvigu zastave Fise (Mednarodna univerzitetna športna zveza) smo zapeli himno univerzijade Gaudemus igitur. Princeza Tajske Sirivannavari Nariratana je imela čast prižgati ogenj ponosa. Sledil je še veličasten ognjemet.

NAMIZNI TENIS

Namiznoteniška dvorana je bila od študentske vasi oddaljena pol ure vožnje z avtobusom. Bila je v sklopu devetih dvoran centra Impact and convention. V prvi dvorani je bilo tekmovanje v gimnastiki, kjer je Sašo Bertoncelj osvojil naslov univerzitetnega prvaka. Druga dvorana je bila namenjena treningu tekmovalcev v gimnastiki, v tretji so bila odbojarska srečanja, v četrti in peti sejem športne opreme, v šesti in sedmi namizni tenis in v osmi ter deveti tekmovanje v sabljanju.

Na dan sem povprečno štiri ure treniral z igralci z vsega sveta, iz Ugande, Južne Afrike, iz Pakistana, Hongkonga in iz Avstrije. Spoznavanje soigralcev iz sveta je naredilo name velik vtis. Sedmi dan je končno posijalo sonce. Bil je moj tekmovalni dan. Igralo se je na izpadanje. V konkurenci namiznega tenisa sta na igrah nastopala tudi igralca iz prve petnajsterice na svetovni lestvici mednarodne namizne teniske zveze. Pred mano je bila težka naloga, žreb mi je namenil nasprotnika iz Rusije, postavljenega za nosilca od devet do 16. Rus je odigral pametno in pokazal nekaj več taktičnega znanja ter me na koncu premagal. Nekoliko razočaran sem se po tekmi sesedel. Kljub dobri igri sem bil razočaran, saj sem vedel, da je bila to moja edina posamična tekma, ki sem jo uradno odigral na prvenstvu.

Popoldne je bila tekma v konkurenci dvojic, kjer sta naju pričakala kitajska igralca, druga nosilca prvenstva. Najin cilj je bil, držati stik v točkah do ključnih trenutkov. To nama nikakor ni uspelo, saj sva uspela zbrati le deset točk v treh nizih. Da, Kitajci so v tem športu res razred zase.

BANGKOK

Osemdesetletni kralj Bhumibol Aduladej ima najdaljši staž vladanja. Na oblasti je že od leta 1946. Lik kralja na Tajskem pomeni simbol oblasti, moralnega vodjo države in luč, ki osvetljuje pravilno pot. Pomeni pa tudi zaščitnika, ki je svoje ljudstvo v zgodovini branil pred sovražnimi sosedi. Tajci vam bodo radi povedali, da je kralj dober govornik, globoko veren, učen in moder mož. Hkrati pa sila skromen in ponižen, rad se družijo z ljudmi, igra z otroki, daruje ubogim in nemočnim.

Kralj se nam je nasmihal v templjih, šolah, restavracijah, trgovinah, javnih ustanovah in domovih. Slika se je pojavljala na velikih plakatih ob cesti in v najrazličnejših prevoznih sredstvih. Nekateri so jo nosili vedno s seboj, da bi jih kralj navdihoval s svojim razmišljanjem, z energijo, ustvarjalnostjo in dobroto. Tajski kralj simbolizira enotnost tajskega naroda. Skoraj vedno se ob nacionalni modro belo rdeči črtasti zastavi pojavlja tudi kraljeva – rumene barve, s kraljevim grbom na sredini.

V prevodu pomeni ime mesta mesto angelov, originalno besedo pa sestavlja kar 150 črk. Bangkok so ustanovili šele leta 1782, kljub temu pa je eno najbolj živahnih mest v svetovnem merilu, poln je tržnic, trgovin, restavracij, muzejev, templjev in palač.

Mesto nikoli ne spi, še posebno ne, če ga doživite kot večina na ulici Khao San Road. Za Khao San Road bi lahko rekli, da je mesto v mestu, saj tukaj ne pogrešate ničesar – razen miru. Seveda. Od vasi do te ulice sem se odpravil s taksijem in na poti videl nešteto nebotičnikov. Vsak je bil drugačne oblike. Na cesti sem opazil, da je večina avtomobilov znamke Toyota.

dežela nasmeha

Ulica Kao San

Vozniki slavnih tuk-tukov (trikolesni motor s prikolico) nenehno krožijo po mestu in iščejo predvsem turiste, ki bi jim omogočili zaslužiti kak bath. Med hojo po pločniku kar skačejo predte in vpijejo: «Tuk tuk!». Odgovor na vprašanje, koliko, je vedno pretirana številka, a kmalu uvidijo, da za vožnjo prosijo preveč in ponudijo še ogled mesta ali trgovin. Sam sem poskusil ponuditi najmanj, s čimer voznik ni bil zadovoljen, a je sprejel. Kmalu sem uvidel, kaj pomeni divja vožnja skozi prometni kaos, kjer pa na srečo ni nesreč. Vsaj jaz jih nisem videl, čeprav je vožnja trajala 45 minut in skozi polovico mesta. Na cilju sem se le zmasiral, saj so me bolele roke od držanja tuk tuka v ovinkih, ko me je kar zanašalo.

Za vse azijske države v razvoju, med katerimi Tajsko ni nobena izjema, je tipičen tudi tradicionalni ulični šport: barantanje. Ceno vsega, kar prodajajo na ulici ali v salonih. V središču sem si privoščil tajsko masažo nog. Cena za eno uro masaže je bila pet evrov. Med uživanjem v masaži in udobnem stolu sem povprašal mlado maserko, koliko zasluži. Za naše razmere je plača mizerna, saj dobi za 12 ur dela na dan, šestkrat na teden, brez dopusta, na mesec le do 300 evrov. Z napitnino vred.

In verjemite, da je občutek po masaži lebdeti, saj so noge sproščene tudi po peturnem sprehodu po mestu. Naj vam torej ne bo nerodno, če boste od ugodja stokali – to sodi zraven! Nujno priporočam!

Zvečer se prižgejo neonski napisi in zabava se lahko začne. Pubi z lokalnim in uvoženim pivom ter komercialno glasbo poskrbijo, da hrup na ulici ne zamre še dolgo v noč, čeprav so uradno lahko odprti le do ene ure zjutraj. Diskoteke so na pol odprte na ulico in kar pred njimi lahko naročijo pijačo, ki ti jo prinesejo ven. V diskotekah je veliko več žensk in veliko moških turistov. Tako ni naključje, ko ti kakšna simpatična Tajka pade v naročje. Jaz sem pa doživel prigodo druge vrste. Namreč na stranišču sem opravljal malo potrebo, ko je za mano prišel moški, uslužbenec na WC-ju. Prijel me je za vrat in s hitrim gibom nastavljal vretenca. Nato pa še celotni hrbet. Po umivanju rok pa mi je podal vročo brisačo. Take usluge v Sloveniji ne doživis in seveda je takoj dobil bogato napitnino.

Poleg kulturnih in naravnih ima Bangkok še eno znamenitost drugačne vrste, ki je sloves Tajske ponela po svetu. Ta »znamenitost« pritegne vsako leto toliko turistov, da so prihodki od trženja le-te pomemben delež v domačem bruto družbenem produktu – gre za prostitucijo oziroma seksualni turizem.

V predelu rdečih luči, ki se imenuje Pat Pong, se zvečer turisti, željni zabave za odrasle, zgrinjajo v nočne klube, kjer jih pogosto zabavajo še ne polnoletne Tajke. Pred klubi so postavljene v vrsto s številko na obleki in konstantno vabijo v klub. Vmes pride kakšen moški, ki ponuja Pat Pong drugačne vrste ali pa te kar odvede v kakšen klub. Temu ne smeš nasesti, saj si v klubu hitro ob denar. Še dobro, da sem bil na to opozorjen, in nisem doživel podobnih izkušenj kot nekateri.

Ta predel pa slovi tudi po veliko ženskah, ki so bile prej drugega spola, zato je potrebne še toliko več previdnosti.

Ulica ponuja tudi drugo sliko Tajcev, ki živijo življenje v bedi.

Tržnica je namreč odprta od štirih popoldne do dveh zjutraj. Med prodajalci so bili majhni otroci, ki niso imeli možnosti za mirno spanje. Ti ljudje čakajo na kupce, ki se potem z njimi se pogajajo o ceni. Ta cena pa je velikokrat tako majhna, da me prav zanima, kako jim uspe vsak dan v tednu prodajati in od tega živeti.

Obiskal sem tudi nakupovalni center MBK, ki slovi po modenosti in ki ima tudi tržnico. Seveda je razlika, trgovati v prostoru s klimatsko napravo in brez vonjav iz kanalizacije. Vse je videti bleščeče in čisto, kar tudi je. Torej neka sodobna tržnica.

ODHOD

Tajsko me je presenetilo z visokim standardom na vseh ravneh. Prej sem slišal zgodbe o tej deželi, a doživeti jo tako pristno, je nekaj nepozabnega. Premorejo veliko več, kot si lahko doma predstavljamo. Od neslutnih razsežnosti letališča, Bangkoka, nebotičnikov, cest do športnih objektov in še česa.

Veliko bolj kot vse te veličine, pa so me očarali Tajci, ki so narod sodelovanja, spoštovanja tradicije in pomoči, ki jo lahko ponudijo popolnemu tujcu. Čeprav so nekoliko počasni v dejanjih, storijo vse, da bi pomagali, ko pomoč potrebuješ. Meni so s tem načinom delovanja zelo zabavni in jih je zanimivo opazovati. Vse delajo v skupini najmanj dveh. So pravo udejanjenje reka Več glav več ve.

V spominu mi bo ostala tudi Lamai, študentka prostovoljka, ki je v času univerzijade spala na tleh v učilnici z drugimi prostovoljci. Bila je zelo požrtvovalna, včasih kar preveč, da nam je bilo že nerodno. Vendar se človek hitro navadi take pomoči. V vseh dnevih druženja smo drug do drugega resnično začutili, da se med nami razvija prijateljstvo. Le-tega bomo gojili po elektronski pošti. Ob slovesu nam je prinesla tipična tajska darila, svečke in slone. Tudi mi smo njej podarili loparček z našimi podpisi v spomin na namiznoteniško ekipo.

Naslednjič grem na Tajsko v družbi lepše polovice pogledat plaže, o katerih sem slišal govoriti le v superlativih. Zanimiv je tudi sever dežele, od koder prihaja Lamai. Tokrat je bilo premalo časa za uživanje in posvečanje bolj sproščnemu življenju, vendar je bilo nepozabno.

Maserka v središču mesta

Tuk tuk

Ogenj na stadionu

Plesna predstava v študentski vasi pred tajsko tržnico

Arhivi

znanih Pomurcev Pén jih je odpri

**Suzanne Kiraly - Moss,
akademska slikarka,
Lendava**

Mala Sue – tako so jo takrat klicali – s sestro Francine in tetama v rojstnem Chicagu.

Suzanne Mawode Putris se je rodila leta 1937. Mama Čehinja in oče, po rodu Litovec, ki je bil amaterski slikar.

Maturantka Sue leta 1956. Srednjo šolo je končala v El Pasu v Teksasu. »Svet umetnosti se mi bo nekoč odprl!« je bila prepričana že takrat.

Ob božiču leta 1953 v Teksasu. Sue za bratom Mikom ter sestrami Francine, Bobbi, Diano ter najstarejšo Pat. Družina se je precej selila po različnih mestih ZDA, kakor je pač očim Bob iskal oziroma našel zaposlitev.

1993, doma za božič s sinoma Vincentom in Ferencem ter snaho Tatjano.

Študentka v Chicagu. »Moje življenje ni bilo enostavno, lahko rečem, da zelo komplicirano. Mama mi je rekla, da če odidem od doma, so stroški življenja in učenja moja skrb. Tako je tudi bilo. Umetnost sem začela študirati v Chicagu (delala sem v livarni črk) in nadaljevala v New Yorku ter Dunaju. Za študij sem si ves čas sama služila denar. Na Dunaju sem bila tako tipkarica na Institutu za jedrsko energijo. Nato sem zvedela, da sta življenje in študij v Zagrebu cenejša ...«

Suzi, študentka zagrebške likovne akademije, na izletu v Sisku leta 1964. Ob njej njen fant, študent Feri Kiraly iz Lendave, profesor in kolega. Po petem semestru se je vrnila na Dunaj in leta 1967 tam diplomirala. Feri je diplomiral leto prej in bil takrat pri vojaki. Ni bilo enostavno, ko mu je Američanka z Dunaja v JLA pošljala v paketu cigarete.

Suzi doma v ateljeju. Še vedno polna elana in optimizma slika vse, od realističnih slik do čiste abstrakcije. Ravno zdaj je v Lendavi njena retrospektivna razstava.

Umetnica in umetnik danes. Dolga, včasih težka, vendar uspešna pot.

Dekle, ki igra klavir,

Emese Mettler::

Emese v kabareju Nikoli zaprto (Záróra nincs) majno leto

Emese je enaindvajsetletna študentka komunikologije in medijev v Kaposváru na Madžarskem. Njena veliko ljubezen je nastopanje, kakršno koli. Za sabo ima mnogo nastopov v igranju klavirja, nekaj pa tudi igranja na gledaliških odrih in v filmu. Je tudi diplomirana vizažistka in dela v gledališču v Budimpešti. Po naravi je zelo vztrajna, delovna, a tudi občutljiva. V sebi je odkrila ne le talent za glasbo, temveč tudi za likovno ustvarjanje.

Rodila se je v Vojvodini, v Kikindi. Ko je imela leto dni, so se z družino preselili v Slovenijo, v Beltince. Drugi sorodniki so ostali v Vojvodini, starši pa so se zaposlili tukaj. Rodno Vojvodino so pogosto obiskovali, tako je ponavadi en teden preživela pri eni babici, drugi teden pa pri drugi. Po vojni so uvedli vize in je bilo zato obiskovanje prava birokratska procedura. Danes Slovenci ne potrebujemo vize za Srbijo, medtem ko jo oni za vstop v Slovenijo še vedno. Danes se obiskujejo manj predvsem zaradi pomanjkanja časa. Selitev je med drugim Emese omogočila, da danes tekoče govori dva jezika. V madžarščini se pogovarjajo doma, v slovenščini pa povsod drugje.

Že kot otrok je Emese zelo rada pela, plesala in bila je zelo zgovorna. Tudi pozornost ji je zelo godila. Ko so na vrtcu pripravljali prireditve za starše, se je znala postaviti zase in uveljaviti svojo željo po nastopanju. Določeno besedilo ali pesmi, ki si jih je želela recitirati še kdo, si je izbrala s pestmi, če je bilo potrebno. Proti fantom je bilo malo težje, a je kaj hitro iznašla svojo metodo: močnejši ugriz, ki je pustil sledi za nekaj dni, je večinoma zadostoval. »Bila sem tudi zelo nagajiva. Danes lahko rečem, da znam biti vztrajna. Če se kaj odločim, če si kdaj želim doseči, se ne vdam, vztrajno si prizadevam, da to tudi dosežem. In če nekaj začnem, to tudi dokončam, ne pustim narejeno le na pol. Mislim, da je dandanes precej pomembno, da se človek ne vda in da se bori za fant, kar si želi, in ne upusti upanja.« Rada tudi dela in ne počiva se dobro, če nima ničesar početi. »Včasih zna biti precej naporno. Moja slaba lastnost pa je, da sem zelo senzibilna, občutljiva. To včasih ni dobro, sploh v današnjem svetu. Še posebno ne v svetu umetnosti in gledališča. Dostikrat se ti zgodi, da te za hrbtom opravljajo, da ti zavidajo. Zakaj si dobila tisto vlogo in ne druge in tako naprej. Včasih me take situacije prizadenejo in mi je težko. A pri tem delu mora biti človek poln občutkov, kajti drugače ni možno izraziti določene vloge, če ne poznaš občutkov, jih moraš zaigrati. Včasih pa kazanje svojih občutkov vsakdanjem življenju ni pozitivno. Dostikrat se mi zgodi, da če mi kaj ni všeč, to nenamerno pokažem oziroma se to lahko razbere z mojega obraza.«

Šola in nova ljubezen: klavir

Osnovno šolo je Emese obiskovala v Beltincih. Vsa leta je bila odlična učenka. Na predmetnih tekmovanjih iz fizike, matematike, kemije in angleščine je dosegala bronasta in srebrna priznanja. »Moja želja po nastopanju se je nadaljevala, le pretepal se nisem več in nisem bil več tako poredna. Starši so me v drugem razredu osnovne šole vpisali v glasbeno šolo v Murski Soboti, kjer sem se učila igrati na klavir. Na začetku je nisem marala. V prvem razredu, ko je bilo še vse novo in zanimivo, še kar. V drugem in tretjem razredu glasbene šole pa nisem več hotela vaditi. Doma smo se vedno prepirali, kaj nisem hotela igrati, starši pa so menili, da je dobro, če znam igrati na kak instrument. No, kasneje, ne vem niti kako, na koncu tretjega razreda pa sem vse to vzljubila in začela vaditi. In to brez prigovarjanja staršev, postalo mi je všeč. Vedno več sem tudi nastopala in tekmovala. Takrat sem bila kar uspešna, moj največji dosežek je bila srebrna plaketa na mednarodnem tekmovanju dr. F. F. Klasična. Plakete sem dobivala tudi na nekaterih

nastopa v gledališču, obvlada ličenje in risanje

»Igralka bom!«

drugih tekmovanjih, tudi v štiriročnem igranju. Moja učiteljica je bila Erna Lukač in vedno me je nagovarjala, naj nadaljujem šolanje na srednji glasbeni šoli. Ampak odločila sem se, da grem v navadno gimnazijo na Madžarsko. Z Erno sva se zmenili, da pridem nekajkrat k njej na privatne ure, da ne pozabim igrati. Nato sem iskala gimnazijo na Madžarskem, ki je poleg kakšne glasbene šole, kjer bi lahko malo vadila. Bile so tri alternative in odločila sem se za gimnazijo v Sombotelu, kjer je bila poleg tudi glasbena šola. Erna je to težko sprejela. Bila je res super učiteljica, od nje sem se zelo veliko naučila in njej se lahko zahvalim, da sem vzljubila glasbo in klavir. Zelo dobra učiteljica je in tudi človek. Nato smo s starši obiskali glasbeno šolo, da vprašamo, ali bi lahko kdaj prišla tja vadit. To je bila hkrati srednja glasbena šola. Govorili smo z direktorjem, ki je poklical profesorja in predlagal privatne ure. Potem me je profesor prosil, da mu nekaj zaigram. Ko sem končala, sta z direktorjem zapustila učilnico in se na hodniku nekaj menila. Ko sta prišla nazaj, sta mi povedala, da nočeta, da obiskujem privatne ure. Hotela sta, da se takoj vpisem brez sprejemnih izpitov na podlagi zaigranega v njihovo srednjo glasbeno šolo. Bila sem vsa iz sebe in prav tako Erna, ko je to slišala. Tako sem se vpisala v dve srednji šoli, v navadno in glasbeno. Dopoldan sem hodila v gimnazijo, popoldan v srednjo glasbeno šolo h glasbenim predmetom, druge pa so mi priznali. Poleg dveh srednjih šol je našla čas še za Ženski akademski pevski zbor Vugaš pod vodstvom Mileve Kralj Buzeti, katerega vaje je obiskovala ob koncu tedna. Kot osnovnošolka in srednješolka je pošiljala mnogo svojih risb na tekmovanja in razstave.

Gledališče in maska

Maturirala je z odliko in prišel je čas za izbiro fakultete. Profesor klavirja je želel, da nadaljuje na glasbeni akademiji, a je v sebi ves čas vedela, da je njena prava, otroška ljubezen nastopanje in igranje v gledališču, tudi filmu. Prijavila se je na igralsko akademijo v Budimpešti, a na žalost ob zelo velikem osipu, protekcijah in zvezah drugih ni uspela. Vsako leto se jih prijavi približno tisoč, sprejmejo jih dvajset in javna skrivnost je, da jih petnajst že pred sprejemnimi izpiti ve, da bodo sprejeti. To jo je nekoliko potrla, a se je odločila, da na igralsko vseeno ne bo pozabila. Vpisala se je na komunikologijo in medije (smer televizija in radio). A že v drugem letniku je naključje zopet hotelo, da njen talent ni ostal neopažen. Odločila se je namreč, da se bo pozanimala pri strokov-

Triletna Emese v Kikindi na počitnicah pri starih starših

njakih, ali se ji splača vztrajati v igralskih vodah. V Lendavi si je namreč ogledala predstavo Narodnega komornega gledališča (Nemzeti Kamaraszínház) in iskala možnosti za stike. Rekli so ji, da bodo imeli avgusta sprejemne izpite. Tja ni šla z namenom, da se poskusi, temveč da se pogovori z direktorjem, ki je obenem tudi glavni režiser. Pogovarjala sta se o njenih možnostih in improvizirano je zaigrala nekaj situacij. »Na koncu, podobno kot se mi je zgodilo v srednji glasbeni šoli, se je informativni dan zame končal kot sprejemni. Ponudil mi je pogodbo in seveda sem jo brez pomislekov sprejela. Od lanskega avgusta sem tako članica gledališča. Preselila sem se v Budimpešto, na fakulteto pa sem vpisana izredno in tam opravljam le izpite.« V gledališču igrajo predvsem madžarske igre, od tragedij, komedij do kabaretov. Včasih pripravijo tudi literarni večer in tako predstavijo kakega pesnika. Veliko tudi potujejo, predvsem po večjih madžarskih mestih in tujini, predvsem tam, kjer še danes živi veliko Madžarov. Poleti se je njihovo gledališče prijavilo na natečaj, kjer je zmagalo in zato posnelo otroški film, ki bo doživel premiero ob letošnjem božiču. »Snemanje je bilo zelo razburljivo. To je bil eden najlepših trenutkov v mojem življenju. Snemanje je težko, po eni strani težje od igranja v gledališču. Paziti moraš na mnogo stvari, a je kljub temu čudovito.« Emese pravi, da igra zelo različne vloge in se hitro uči in napreduje. Na odru si upa čedalje več in vedno bolj se zna zvesti v vlogo, ki jo igra. »Vedno bolj spoznavam samo sebe, tako da lahko kadarkoli poiščem v sebi tisti občutek, ki ga ravno v tistem trenutku potrebujem. Znam se pripraviti do tega, da verjamem v to, kar igram, in to je v tem najlepše. Vedno si lahko nekdo drug, od plahe, naivne do samozavestne in hudobne ženske. In na koncu je aplavz gledalcev nepopisen občutek. Da, želim postati igralka. Na tem delam in grem vedno naprej. Želim spadati v svet gledališča in filma.«

Poleg tega je v Budimpešti ob koncu tedna končala intenzivno šolo vizužerstva in diplomirala kot »make-up artist«. S tem znanjem lahko dela pri filmih, v gledališču kot pomočnik maskerjev. Ne gre le za šminko, gre tudi za ustvarjanje umetnih ran, brazgotin, efekt postaranja in pomlajevanja. Delala je tudi že na modnih revijah, kar zna biti, kakor pravi, zelo naporno, saj je treba delati lepo, a hkrati zelo hitro. Tudi likovnega ustvarjanja ni postavila v kot. Za neko madžarsko založbo namreč ilustrira otroški abecednik.

Iztok Štefanec

Vsako jutro neke ob pol osmih v mestnem parku v Murski Soboti, ko ljudje hitijo po opravkih, drugi v službo, tretji na jutranji sprehod, izza blokov pride mož in zakliče: »Bi-bi-bi...!« Race ga prepoznajo, njih kliče, že vrsto let je njihov, zaupa mu, ker jih nahrani le zato, ker mu je to v veselje, in v sebi nosi čut in ljubezen do živali. To je sedemdesetletni Maks Tapajner, ki je osemnajst let služboval v vojni mornarici v Novem Sadu; med drugim je bil tudi inovator in iznajditelj nekaterih strojev. Ni rojen Sobočan, ampak je njegova zibelka stala v Jurovskem Dolu. Kot upokojenec si čas zapolni v klubu oldtimerjev in na tekmovanjih nastopa s svojim motorjem, ki je letos star sedemdeset let. Kot popije jutranjo kavo, tako vsako jutro opravi ritual krmljenja rac mlakaric v sosednjem ribniku. Vse race bi le s težavo prešteli, vendar jih je verjetno sto, včasih več, drugič manj. Te živali se spreletavajo od močvirij, rek, potokov in do ribnika v soboškem parku. Ta se v središču mesta ponaša s tem, da ga obiskujejo in v njem gnezdi živali iz divjine. Vse se je začelo nekako takole, kot je povedal Tapajner: »Milan Lah je v soboški ribnik prinesel prvih šest rač, Maksova žena jim je kuhala žgance in potem sta Tapajnerjeva prevzela skrb za race.«

Za račke bi dal zadnji evro

Maks Tapajner, račji stric

O racah mlakaricah

Maks Tapajner, ki že dobro pozna psihologijo, vedenje, nagon rac, pripoveduje. »Če opazuješ divjo žival, je ne smeš opazovati globalno, ampak posamezno.« Nadvse razveseljivo je za Maksa v aprilu, ko matere race iz goste trave v ribniku, kjer imajo gnezdo iz rastlinja in mehko poslano s puhom, po 29-tih dneh valjenja priplavajo z mladički.

Race mlakarice se hranijo z rastlinjem, semeni, žuželkami in njihovimi ličinkami, črvi, paglavci, žabami, mehkužci in majnimi ribami. Za različna semena, s katerimi Maks krmi race, od svoje pokojnine vzame letno precej denarja, saj večino hrane za race plača z denarjem iz svojega žepa, le nekaj mu prispeva soboška Komunalna. Vsako leto porabi za hranjenje več sto kilogramov semen. O obnašanju soboške mestne občine za nabavo žit je Maks Tapajner povedal naslednje: »Če bi imele račke volilno pravico, ne bi izvolile župana Štihca, ker je razveljavil že napisano naročilnico za koruzo.« Tisti, ki imate doma kaj žita ali semen in želite, da z njimi krmito race v soboškem parku, se obrnite na račjega strica, gospoda Tapajnera, ki stanuje v bloku pri soboškem parku.

Občasno se na vejo ob ribniku usede jastreb in ostro opazuje in izbira družino rac mlakaric. Njegov plen je žival, ki jo najhitreje ujame, da tako prihrani energijo.

»Bi-bi-bi...« in račke so že tu, ko jih Maks pokliče s polno zajemalko zrnja.

Tako so na njegovem jedilniku mlade račke ali stare živali, ki težko poletijo ali se skrijejo v varno zavetje ribnika. Takšen je zakon narave. Kar pa ni razumljivo, vendar se dogaja, je to, da so že nekaj rac v soboškem parku ubili ljudje in se sadiščno znašali nad živimi in že mrtvimi živalmi. Tudi psi, ki jih nekateri ljudje spuščajo z vrvice in pogosto zaplavajo v vodo za racami, jih primejo za vratove. Med valjenjem psi iz gnezda odnašajo račja jajca. O odnosu ljudi do rac je Tapajner dejal: »Delajte, kar čete, samo živali in stare ljudi pustite pri miru!«

FOTO

Bojan Zadravec

Samec in samica mlakarice se zelo razlikujeta po barvi perja, a ko je parjenje mimo, te razlike niso več toliko opazne. Racman ima v repu značilne navzgor zakrivljene krivke.

Ljudmila Novak, evropska poslanka

Tako kot človek ne more pozabiti prve ljubezni, tako nam ostane v spominu tudi prva služba. In prav zaradi moje prve službe se v mislih, in tudi sicer, v Prekmurje vedno znova vračam s posebnim veseljem in z različnimi spomini na moje prvo delovno mesto profesorice slovenskega in nemškega jezika v Srednješolskem centru v Murski Soboti.

Začetek ni bil enostaven, saj sem še zelo mlada in brez delovnih izkušenj morala poučevati v petih razredih s po 36 dijakov kovinarske šole, ki jih po navadi slovenščina in tuji jezik prav malo zanimata. Z večino dijakov smo po uvodnih pomenjanjih moči našli način za skupno delo in sožitje v razredu. Najsvetlejša točka pa je bil razred gimnazijcev, kjer sem spoznala razliko v poučevanju najboljših učencev in tistih, ki jih šola malo manj zanima. Na srečo sem kmalu spoznala tudi nekaj kolegov in kolegic iz zbornice, s katerimi sem lahko izmenjala izkušnje in skupaj z njimi spoznavala tudi lepote in dobroto Prekmurja. V dveh letih sem se naučila tudi nekaj prekmurskih besed, da sem lažje sledila pogovorom in včasih tudi prav odgovorila, ko me je kdo kaj vprašal po prekmursko.

Otroštvo in mladost sem preživela na Zg. Velki, ki je s 405 metri najvišji hrib Slovenskih gor. To je blizu mejnega prehoda Trate, kjer je Mura mejna reka med Slovenijo in Avstrijo. S posebnim občutkom prebiram pesmi rojaka Toneta Kuntnerja, ki domače kraje opeva v svojih pesniških zbirkah, med katerimi mi je še posebej dragocena Marija Snežna. Moji starši so bili kmetje, zato smo tudi otroci kmalu znali opravljati vsa kmečka dela, kar je še vedno dobra popotnica za življenje. Kljub delu na kmetiji pa je moj oče vedno našel čas tudi za svoj kraj, za politično, društveno in družabno življenje. Kot igralec je sodeloval kar v nekaj igrah domačega ljubiteljskega gledališča. Vse to omenjam zaradi tega, ker vedno bolj spoznavam, da jabolko ne pade daleč od drevesa, in sedaj mnogo podobnih stvari počnem tudi sama, čeprav v drugih časih in drugih krajih.

V Mariboru sem končala gimnazijo, nato pa filozofska fakulteto v Ljubljani. Po dveh letih poučevanja v Murski Soboti sem iskala službo v bližini Ljubljane, zato sem za eno leto

pristala, pa ne kot gojenka, v Dekliškem vzgajališču v Višnji Gori. Po poroki z Romanom sem se preselila v Moravce, zato je bilo spet treba poiskati službo bližje domu. Zavod za usposabljanje invalidne mladine Kamnik mi je postal v osemnajstih letih poučevanja v tamkajšnji srednji šoli skoraj drugi dom, kamor se rada vračam še sedaj, ko sem že nekaj let v politiki.

Pravzaprav nikoli nisem resno razmišljala o tem, da bi postala politika tudi moj poklic. Začelo pa se je z županovanjem v Moravčah, kjer sem bila do takrat poznana kot predsednica uspešnega domačega kulturnega društva in režiserka v

To sem jaz

Zgodba z naslovnice

ljubiteljskem gledališču. Po zmagi na volitvah se je začel hud politični boj z nekaterimi svetniki v občinskem svetu, ki so tudi sami kandidirali in potem le težko prenesli poraz in zmago neke ženske, ki je po vrhu še profesorica in kulturalnica. Načrtovali so hitro uničenje moje politične kariere, saj sem eno leto po izvolitvi na nadomestnih volitvah morala znova na merjenje moči na rednih volitvah. Ker so tudi takrat volivci odločili v moj prid, sem lahko kot ponovno izvoljena županja s polno močjo delala za razvoj občine. Pa je spet prišlo presenečenje z zmago Nove Slovenije na evropskih volitvah, zato sem postala kot druga na listi skupaj s kolegom Lojzutom Peterletom slovenska poslanka v evropskem parlamentu.

Znova se je bilo treba učiti, navajati na novo delo in prilagajati novim razmeram. Na srečo so moji trije otroci, Sara, 20 let, Tilen, 18, in Rozala, 16, že v takšnih letih, ko jim moja fizična prisotnost vsak dan ni več tako nujno potrebna. Bili so ponosni in veseli ob izvolitvi, sedaj pa morajo skupaj z možem in taščo postoriti tudi kaj namesto mene. Pomembno je, da smo med seboj povezani kot družina in da vemo, da se drug na drugega lahko zanesemo.

Delo evropske poslanke je naporno, saj smo nenehno na poti med Brusljem, Strasbourgom in Slovenijo, vmes pa nas obveznosti zanesajo še v druge dele Evrope in sveta. Ob vsem tem pa imamo mnogo dela in možnosti za sodelovanje o pomembnih evropskih temah.

Ob spoznavanju Evrope, in tudi drugih kontinentov, pa se vedno z največjim veseljem vračam domov v našo prelepo Slovenijo, ki je zame še vedno najlepša dežela na svetu. Ko bi se Slovenci le bolj zavedali, kaj imamo, in bi znali to tudi bolj ceniti in zadovoljno živeti! Človek mora iti po svetu, da najde srečo doma. Tudi sama preživljam najlepše trenutke skupaj s svojo družino in v pogovorih ob domači mizi. Zadovoljstvo mi prinaša tudi pisanje iger s tematiko iz Moravske doline, ki jih uprizorimo z mojo igralno skupino.

Ob koncu se zahvaljujem vsem ustvarjalcem tega časopisa za povabilo k sodelovanju in lep pozdrav vsem bralcem, ki ste prebrali te vrstice.

Zgodbe

Ki jih piše
Žirjenja

Marija Horvat

Poklic je opravljala 32 let

Nekdo je povedal, da tudi Beltinci premorejo dame in da je v prvi vrsti to Micka Horvat, upokojena frizerka, ki »da nekaj nase«, da je potem takšna, kakršno jo poznajo. Njena pričeska je vedno skrbno urejena, kako da ne bi, ko pa je fakmanca za lepoto las. Je iskrena, tisti, ki jo poznajo, pravijo, da je to še preveč, polna optimizma in življenjske energije; vedno nasmejana, kakor da je v njej živ smeh.

Rojena je bila pred šestimi desetletji v Bratonicah. Marija je bila drugorojenka v družini s štirimi otroki. Njena družina se je leta 1956 preselila v Prlekijo, v Križevce pri Ljutomeru. Marija je povedala: »V Prlekiji sem preživela del otroštva in vajensko obdobje. V Murski Soboti je bilo moje prvo delovno mesto. Čez eno leto sem postala samostojna obrtnica v Turnišču, kjer sem odprla frizerski salon Marija.«

Med tem ko je bila obrtnica v Turnišču, je spoznala mačeta, ki je postal njen mož. To je bil Ludvik Horvat iz Beltince. Gospa Micka, kako ste pa vi spoznali svojega Lajčka? »Moža sem spoznala tako, kot je v tistih časih

Frizerstvo ji pomeni največ

pač bilo, na gasilski veselici. On je prišel k meni ... me povabil plesat ... sledila so srečanja. Takrat zmenki še niso bili takšni kot danes, vsaj v začetku, ko smo se spoznali, ne. On je prišel z biciklom, jaz z biciklom in sva šla drug ob drugem z biciklinami.« se spominja lepih trenutkov izpred več kot štiridesetih let Marija Horvat. Po poroki sta zakonca Horvat dobila idejo, da bi odšla na delo v Nemčijo, v Ingolstadt. Odločitev je res padla za tujino, kjer je Ludvik delal v tovarni avtomobilov. Še v Sloveniji se jima je rodila hčerka Mirjana in seveda sta tudi njo vzela v tujino. Marija je v Nemčiji nekaj časa delala kot frizerka, vendar ne za dolgo, kajti zaradi večjega zaslužka se je tudi ona zaposlila v avtomobilski industriji. V Nemčiji sta dobila Horvatova še drugega otroka, malega Ludvika. Ko bi hči morala iti v osnovno šolo, se je Marija z otrokoma preselila v Beltince na možovo domačijo, kjer je odprla frizerski salon s prav takšnim imenom, kot ga je že imela v Turnišču, frizerski salon Marija, ki še danes ostaja bolj znan kot frizerstvo Micka. Poleg frizerskega salona je Marija odprla še prodajalno srečk. Čez nekaj let se je iz tujine vrnil še njen mož in se zaposlil v domovini. Družina Horvat v ulici Štefana Kovača je živela sladko življenje, vsi so se razumeli, ampak do 23. maja leta 1988, ko je vmes posegla usoda.

Življenjska preizkušnja

Ko se je hčerka Mirjana vračala iz Kanade, sta jo na zagrebškem letališču pričakovala njen oče Ludvik in brat Ludvik. Med vožnjo proti domu so imeli hudo prometno nesrečo. Marijin mož je čez enajst dni umrl, sin je bil težje ranjen, hčerka pa lažje poškodovana. Marija je dejala: »Ostala sem sama, mož mrtev, otroka v bolnišnici, vendar sta na srečo oba ozdravela.«

Frizerstvo kot konjiček

Kot je povedala Marija Horvat, je imela vedno rada svoj poklic, v njem je uživala, imela veselje in radost do dela. Še danes velja za »specialistko« za frizure z dolgimi lasmi, ki po njenem predvsem na ženski izražajo neko polnost in eleganten videz. Glede frizerskega poklica je pripomnila: »V salonu moraš zaslužiti, to ni zjamčen dohodek.« To je še bolj spoznala, ko je izgubila moža in je moral miniti čas, da je lahko začela zopet delati. Skupno je imela štirideset vajencev in pripravnikov. To je bilo 39 deklet in en fant Pišek. Ta je bil zadnji pripravnik v njenem

Z Zlatko Matko, ki je prevzela Mickin salon.

salonu. Marija je izjavila, da bi moral vsak, ki se odloči za poklic, kjer ima opraviti z ljudmi, obvezno imeti vsaj en tečaj komuniciranja, s čimer pa Marija verjetno nikoli ni imela problemov, s tem se je verjetno že rodila.

Po dvaintridesetih letih je frizerski salon predala Zlatki Matko, ki je bila pri njej pripravnica. Z njo se razume enkratno.

Marija zna izkoristiti vsak trenutek, da se usede v udoben naslanjač in vzame v roke dobro knjigo. Od vseg časa jo najbolj pritegnejo potopisi in ljubezenske zgodbe. Veseli jo tudi kvačkanje. Z vso predanostjo se posveča svojemu vrtu, kjer neguje mnogo različnega cvetja, a ce vseh rož najbolj obožuje vrtnice. Med našim obiskom je v najlepših občutkih pripovedovala o jadrnanju na morju, odkoder se je pred kratkim vrnila. Potovanja so njemu strast, saj je že potovala po Kanadi, Španiji, Turčiji, Nemčiji, Italiji, Avstriji, Hrvaški in Madžarski. Zelo rada se odpravi

Micka kot amaterska igralka v vlogi grofice Zichy

Dve Mariji, Horvatova in Sreževa, ki je bila dolgoletna misijonarka v Indiji.

Šestdeset let petja in spominov

To so pevke in pevci pevskega zbora Štefana Kovača, ustanovljenega leta 1946 – torej pred šestdesetimi leti, čeprav je bilo deklet malo več kot fantov. Prvi pevovodja je bil Ferdo Pirc, ki pa je odšel čez kakšno leto v mariborsko opero. Nadomestil ga je profesor Vladimir Močan, do takrat skupaj z ženo Jožefino tudi sam član zbora. Zato tudi ni čudno, da je prav gospa Močan, že dolga leta vdova, vedno pobudnica njihovih srečanj. Tako je bilo tudi letos, ko sta z Darinko Zorec organizirali srečanje

nekdanjih pevcev v hotelu Diana v Murski Soboti. Prišlo jih je 24, približno polovica prvega zbora, in bila je vesela vsakega posebej in žalostna zaradi tistih, ki niso mogli priti.

Posebno veseli so bili prihoda dr. Bruna Hartmana, ki je bil v petdesetih letih med vidnimi generatorji soboške kulture na različnih področjih – gimnazijski profesor, pisec, igralec, režiser, pevec, instrumentalist ... Soboto je zapustil pred mnogimi leti, stiki pa so ostali in zanimanje za soboško kulturno življenje

tudi, ob svojem nagovoru pa je opozoril na nenavadnost dvojnega praznovanja jubilejev pevskega zbora – prvi, ki je deloval od leta 1946 do 1958, je praznoval šestdesetletnico, drugi, ki je bil ustanovljen leta 1968, pa bo štiridesetletnico.

Po vseh nagovorih, v katerih so se seveda spomnili tudi svojega spoštovanega in ljubečega dirigenta prof. Vladimira Močana, je bilo treba zapeti in dokazali so, da jim tudi dolgih šestdeset let ni vzelo lepih glasov in veselja do petja. Sledil je spomin na spominom, anekdota za anekdoto, obujanje težkih, pa vendar lepih časov po vojni, ko so bili ljudje lačni kulture in hvaležni za vsak nastop. Sicer pa, se spominja gospa Močan, je bil njihov zbor res kakovosten, čeprav ljubiteljski – brez korepetitorjev in intenzivnih vaj. Tekmovali so tudi na različnih srečanjih in enkrat zasedli prvo mesto v Ljubljani, v Mariboru pa enkrat drugo in enkrat tretje. Veliko so tudi gostovali, zlasti po Goričkem, in to s kamioni, sodelovali so pri vseh operetah, ki so jih priredili v Soboti, hodili pa so pet tudi brigadirjem na delovne akcije – na progi Šamac-Sarajevo in avtocesti Zagreb-Beograd. Tam, se pošali sogo-vornica, so jih posebej radi poslušali. Bili so utrujeni od dela in veselji, da lahko malo posedijo. Dr. Hartman se veselih let spominja tudi po dogodku, ko je moral po sili razmer zapeti v opereti Plavinska roža. V orkestru je namreč igral violino, toda

ker je bil pevec, ki je igral gledališkega ravnatelja, premeščen, so vlogo dodelili njemu in se violini odpovedali, čeprav se je hudo branil. Ni treba posebej omenjati, s kakšnim veseljem so ga hodili poslušati njegovi dijaki. Pa še zgodnica, tako značilna za tiste čase. Na gostovanje k Gradu so se kot običajno peljali s tovornjakom in prispeli beli od prahu. Ko so prišli na oder, pa je soboški ravnatelj Beloglavac zavpil z balkona: »No, zdaj pa krščake dol pa dol se sete!«

Lepe spomine ima tudi Ludvik Ružič, ki je bil pri zboru od začetka. »Lepo smo se imeli,« pravi, »posebno zanimiva pa so bila gostovanja ob avtocesti.« Teh se rada spomina tudi Marija Cimer. Ko so gostovali na progi Šamac-Sarajevo, so spali v neki telovadnici, posuti s slamo. Skoraj vso noč so se presmejali in šalili, zlasti

profesorju Modicu, ki je bil zelo koščen in mu je bilo slamnato ležišče pretanko, zato je kradel slamo izpod tistih, ki so že zaspali. Vendar pa, dodaja, kljub mladosti so bili disciplinirani in so trdo delali, saj so bile nekatere umetne pesmi zelo težke. Bili pa so tako dobri, da so nastopili celo v ljubljanski operi. Do profesorja Močana so čutili veliko spoštovanje, zato so na vaje hodili redno, brez kakšne prisile.

Ludvik Šavel iz Tešanovca se je še dvema sovaščanoma vozil na vaje s kolesi poleti in pozimi, nista jih ovirala ne sneg ne blato, tako radi so peli, bili pa so, dodaja, tudi »mladi in nori«. Mladina je bila nekoč res drugačna. Franc Lanšček se je spomnil, da so v času graditve Nove Gorice gostovali v Solkanu, v neki gostilni. A gostilničar jih nenadoma ni hotel sprejeti, zato so odšli v drugo gostilno,

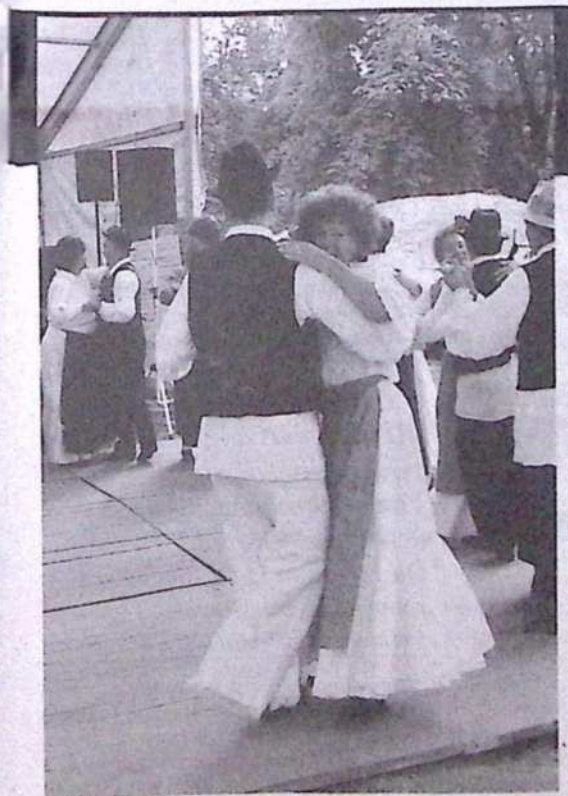
in ko so začeli peti, so vsi gostje iz prve gostilne prišli za njimi, nazadnje pa še gostilničar, ki jih je lepo prosil, naj se vrnejo. Od začetka je bil pri zboru tudi Zvonko Skalar, ki je Soboto zapustil leta 1948. Zbora se z veseljem spominja in poudarja, da je bil zelo dober, z veliko volje do dela in petja, pa tudi zborovodja je bil zagnan. To, da so bili nadpovprečni, se je pokazalo tudi na revijah in nastopih.

Tako se je odvrtel čas srečanja, proti večeru pa neizbežno slovo. Z malo nostalgije, pa veliko več veselja, da so bili spet skupaj in hvaležni organizatorici, da jih je zbrala, so obljubljali, da pridejo spet. Saj vemo, pesem pač združuje ljudi, ohranja prijateljstvo in »koristno uporabljeno« mladost.

Bea Baboš Logar

Pevski zbor Štefana Kovača – leta 1947

Kot dobra in dolgoletna folkloristka se še danes predva korakom prekmurskih plesov, seveda v narodni noši.

na izlete po Sloveniji. Tudi šport jo zanima, kolesarjenje, aerobika, hoja in plavanje.

V domačem kraju sodeluje pri amaterskih gledaliških, kjer ji vedno dodelijo kakšno vlogo plemenite aristokratke. Med drugim je na odru zaigrala zadnjo beltiško grofico Marijo Zichy. Takšne vloge so ji pisane na kožo in zaradi tega se je je oprijel vzdevek Grofica.

Ker jo imajo ljudje radi in je sama zelo rada v družbi, je članica več društev in organizacij. Naštela mi je društvo upokojencev, upokojenih podjetnikov v Murski Soboti, klub obrtnikov beltiške občine, Turistično društvo Beltinci in Društvo osteoporoze Murska Sobota, ker je tajnica.

Ko smo jo povprašali po njenih željah in ciljih za prihodnost, nam je dejala: »Ostati želim vitalna, zdrava, vesela, da bom imela dovolj denarja, ko ga bom potrebovala, in da bom lahko potovala.« Frizerka Micka preprosto ljubi življenje.

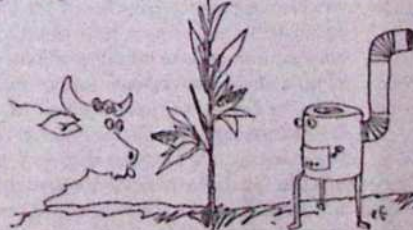

Bojan Zadravec

Gesen je tū. Z njouf pa se ka
coj ide. Bratve. Z ogručeka trbej se
pospraviti. Pa z njive. Ja pa smo tan.
Gučijo nani ka zavolo klimatski sprememb
pa zavolo toga, ka bi namesto z naftnimi de-
rivatami radi kūrili s pšenico, pa s kukorcof, pa
ka ti že znan s ken se nej, idejo cejne sen ten pridelkon
gor. Ati je pravo, ka se ne spomni, da bi pšenica ali pa
kukorca takšo cejno meli, kak glj letos. Van poven ka je
tou se fteuper maslo EU-ja. Kak darilo, ka je Slovenija šla notri
v tou organizacijo, zaj malo kmete cartajo. Malo jih pa zna, ka de
tou cartanje trpelo samo do leta 2013. Ka de pa te? Kelko de pa te
koštala pšenica ali pa kukorca? Tou pa nišče ne vej. Cejne gustija
pa idejo gor. Pa gor. Naša bajca ka so več vlad pa sistemof že
preživeli, kak v življenji moškof meli, so pravli, ka tak malo
kak si zaj s penzije lejko kūrijo so še nigrdar nej
doubili. Ja, bajca naša draga ste pa nej
živeli v sproščenoj Sloveniji, članici
Evropske unije pa NATO. Ja kda, vas
pijtan, smo se boukše meli. NATO nas
pazi, ka nas nebi San Marino ali pa
Andora napadnola, no zmejs nan pa
kakši stari plej odajo, ka ga več ne
nūcajo. Evropska unija pa skrbi, ka je
že v sakšoj malo bole velkoj veš, kakši
nakupovalni hipermarket. V gospo-
darstvi odavlejo pa kūrjavlejo še tisto,
ka njin je do zdaj nej uspelo pod sebe skopati. Nesposobne ministre
zamenjajo s še nesposobnejšimi. Tomi se pravi kontinuiteta. Rejsan
ati da te pou gleda, je pravo ka se njemi vidi, ka je v Sloveniji lejko
sakši minister što ma pet minut časa. Pa nikomi nika, gospodarska
rast je glj takša kak na Kitajskon, inflacija se vztrajno veča. Plače
pa penzije, pa glj nejdejo gor s ten tempojon. Glavno pa je, ka so
lidje srečni pa nasmejani. Pa ka še inouk povdarin – sproščeni. F
Sloveniji se sproščeno. Cejne so sproščene. Politiki so sproščeni.
Direktori pa manageri so sproščeni. Edini malo menje sproščeni
so delavci, ka tisti svoji 400 ali 500 EUR dobijo, pa te f stili Davida
Copperfielda z mejsca v mejsce živejo. Naj živi svobodna trgovina,
naj živi kapitalizem, naj živijo sindikati, naj živi delavec, naj živi
manager, naj živi što naj še živi? Višje v gnlon socializmi je pa
sega toga nej bilou. Tak je bilou eto z našof babico, ka so njoj

pravli, ka so jo za en pregled naročili 11. marca drugo leto. Bajca
so en čas gledali te so pa pravli: »Če me do tečas nede več, te nekomi
drugomi to mojo številko dajte.« Pa je ati za tej isti pregled pozvo k
enomi privat doktori, pa njemi je te pravo, ka lejko bajco drugji
den prpela, samo če plača. V gnlon socializmi so pa si čakali. No
razen seveda članov. Tan so edini tisti nej čakali. Kamakoli
pogledneš je kapitalizem bar za dve stubi, ka stubi, za dve
nadstropji boukši od socializma. Tan če je šteri direktor malo po
svoje mahinejro, ga je čako ukor na partijskon sestanki. Gnjejni
top manageri, ka si milijone Evrofoj za sebe zrikajo, so pa
proglášeni za podjetnika leta. Pazmaga kapitalizma. Ka vam nemo
več težil, sami vidite, ka se je se obrnola. No, nej glj se. Fkeronkoli
sistemi je delavec osto delavec. On dela, pa dela, pa malo plačo
dobij. Ka si te lejko ovi talajo. Pijtan se ka bi ovi talali, če bi delavec
nej bilou. Što njin te njūve talinge rikta? Preveč zamotano,
za mene. Če štoj zna, naj mi piše.

Še malo pa mo meli novoga pred-
sednika. Če tou še koga sploj zanima.
Da gledaš ta kandidatska srečanja,
dobiš občutek, ka je predsednik Slo-
venije absolutni vladar, skoro kak kralj.
Ka bi oni se, pa ka ne bi napravili, samo
če do zvoljeni. V remici pa predsednik
Slovenije, nanč predloga nemre dati za
predsednika tabornikov Spognjega
Dupleka.

Ja za konec pa neka z domačih
krajev. Znova so začeli delati glasbeno šoulo dale. Gor so prišli, ka
je falej če gradbene odre postavijo, pa poderejo, pa še inouk
postavijo, pa da de gotovo še pa inouk poderejo. Lejko bi učenci
srednje gradbene šoule meli poletno izobraževanje. Ati je pravo,
ka je takši način dela gvišno falejši. S ten, ka nej samo oder na
glasbenoj, tūj avtobusna postajališča. f Soboti so postavili, pa te pa
rujšili. Lekar de se tomi pravlo soboški sindrom. Glavno ka je
Sobota gratala varaš. Prošin lipou, mestni promet na Soboti. Takše
gučve so na postajoj, ka že razmišljajo, ka bi še dva avtobusa
uvelili. Pa še bar 15 postaj, ka do lejko reklama gor zabrajane. Sma
pa lejko radi po drugon kraj, ka še nemarno
podvoza. Kak je eto deš šou, bi v njen gvišno
bar pou metra vode bilou. Sakša stvar je za
nekoj dobra.

VANEK

Bodimo pozitivni

Prof. dr. Sonja Treven pravi, da so na začetku življenja ljudje pozitivno miselno naravnani. Pogled na otroke nam razkrije, da se ti neprestano smejejo in hihitajo. Otrokom se zdi čudovito in radi raziskujejo svet okoli sebe. Če dobro opazujemo, vidimo, da se tudi majhen otrok, ki se komaj uči hoditi, nikoli ne namrša in zaječe, ko se spotakne in pade, temveč se zasmee, vstane in poskusi še enkrat. To ponavlja teden za tedom, dokler mu ne uspe.

Očala, s katerimi gledamo na svet okoli sebe, se sčasoma umažejo. Umažejo pa se s kritiko naših staršev in učiteljev, zasmehovanjem naših vrstnikov, našimi razočaranji, zavrnitvami in dvomi. Običajno pa ničesar ne naredimo, da bi si očala očistili, in živimo naprej z umazanimi. Najprej izgubimo navdušenje, nato postanemo razočarani in potrti. Na koncu se odpovemo tudi svojim sanjam.

Da bi svet zopet videli jasno, si moramo po mnenju prof. dr. Sonje Treven očistiti svoja očala. Čeprav nam pri tem lahko pomagajo tudi drugi, moramo največ storiti sami. Kot človek imamo možnost izbire in lahko ne naredimo ničesar ter svet še naprej gledamo tako kot doslej. V tem primeru se moramo spoprijeti posledicami, da bomo še naprej doživljali razočaranja in bomo še naprej nesrečni. To pa tudi pomeni, da bomo dosegli le del tistega, česar smo zmožni. Lahko se odločimo tudi za drugo pot, očistimo svoja očala in gledamo svet na nov način. Naše življenje bo v tem primeru svetlejšje in vedrejšje, bolj bomo zdravi in srečnejši. Zastavili si bomo ambiciozne cilje in jih tudi uresničili. Naše sanje bodo zopet zaživele.

Dr. Drnovšek trdi, da samo mi sami lahko določimo svojo miselno naravnost. Če smo izbrali pozitivno, bomo vsak dan začeli vedro in s prijaznostjo, ki jo bomo prenašali tudi na druge. Potem nas tudi kakšna jutranja bolečina v glavi, krizu ali kjerkoli, ne bo zmotila. Dopusili bomo, da bo raje nasprotno, in se bo naše telo prilagodilo dobremu razpoloženju. Tudi težave, s katerimi se bomo srečali, nas ne bodo navdale s skrbi, nemir, strahom ali jezo. Zavedali se bomo, da to pat so, kakor na primer slabo vreme, vendar vemo, da ne pomaga, če se nanj jezimo. Težave bomo torej sprejeli, vendar se zaradi njih ne bomo vznemirjali. Če svojih težav ne bomo obravnavali čustveno, bomo ostali pozitivno naravnani in bomo ohranili duševni mir, to pa je najpomembnejše od vsega.

Odgovorimo sedaj na vprašanje, kako pa doseči pozitivno miselno naravnost. Če bomo gledali na sebe in okolščine, v katerih živimo, predvsem z vidika uspeha, bogastva in slave, bomo to le težko dosegli. Dr. Drnovšek pravi, da za preživetje namreč ne potrebujemo ne

enega, ne drugega, ne tretjega. Vse to nam povzroča le skrb in nas napolnjuje z nemir. Mi pa potrebujemo notranji mir, zbranos in celovitost, ki nam jih uspeh, slava in bogastvo ne morejo dati, temveč nas pri tem le ovirajo. Zato se moramo ukvarjati z zavedanjem, preprostostjo, umirjenimi željami in uravnoteženim jazom, ki ne bo zahteval vedno novih priznanj in zunanjih potrditev. Vedno znova se moramo potruditi biti dobre volje, s humorjem moramo opazovati svet okrog sebe in s tem vzpostavimo distanco do vsega, kar nas obremenjuje. Spominimo se na svoje notranje bistvo in se z njim uskladimo. Človek, ki je usklajen z notranjim bistvom, je celovit in mu zunanje stvari ne pomenijo veliko. Zna se tudi uskladiti z zunanjim svetom, čeprav ta ni vzor skladnosti. Ker pa se tega zaveda, ne bo dopustil, da bi ga potegnil v njegovo neskladje in utvare.

Mnogi med nami se bodo sedaj vprašali, ali se lahko preobrazimo in začnemo razmišljati pozitivno. Na odgovor je, da nikoli ni prepozno za pozitivno razmišljanje in spremenjen pristop do ljudi. Človek se namreč lahko spremeni, bistveno pomembnejša pa je smer njegovega spreminjanja. Tista, ki vodi v pozitivni način razmišljanja, je povezana s pozabljanjem doslej naučenega oziroma narobe naučenega kakor tudi z otrsanjem pridobljenih vzorcev razmišljanja in delovanja. Spremembe v ljudeh so nekaj povsem normalnega v življenju. Le redko kdo namreč lahko trdi, da je že tako izpopolnjen v zavedanju, da se mu ni treba več izboljševati.

Po mnenju prof. dr. Sonje Treven je za pozitivno naravnost med drugim pomembno tudi to, da najdemo svoj notranji mir. Zaradi negativnih vplivov, ki smo jim dan za dnem izpostavljeni zaradi medijev in našega stika z okoljem, je to pogosto težko doseči. Vendar kar je težko, ni nemogoče, zato se moramo le potruditi. V sebi moramo vzgojiti mirni otok sredi razburkanega oceana oz. ga moramo ponovno odkriti, saj že obstaja. Na tem otoku ni nereda, je samo harmonija v občutku blagodejne samote in hkrati povezanosti z vesoljnim bistvom. Ko bomo odkrili ta otok in svoj mir na njem, nas življenje ne bo več premetavalo, ne bomo se več spraševali, kam nas nese, in ne bomo se več bali. Vedeč bomo, kaj je prav in kaj ni prav, in negativni zunanji vplivi nas ne bodo več prizadeli. Pozitivna miselnost naravnost je bistvo našega bivanja. V sebi nosi moč in energijo, ustvarja pozitivno medčloveške odnose in je zato odpravlja mnoge težave. Če smo mi dobri do drugih, bodo tudi oni verjetno dobri do nas.

Mag. Simona Šarotar Žikec

Z našega štedilnika

Ješprenjeva juha s šampinjoni

150 g ješprenja, 200 g šampinjonov, 100 g slanin, 100 g korenja, 80 g čebule, 3 stroki sesekljane česna, 1 liter vode, lovorjev list, celi poper, ščepec timijana, 40 g olja, sol, mleti poper, 1 žlica sesekljane peteršilja.

Ješprenj operemo in zakuhamo v slano vodo. Dodamo na kocke narezano korenje, začimbe in sol. Ko je ješprenj napol kuhan, na olju prepražimo čebulo, dodamo na drobne kocke narezano slanino in na lističe narezane šampinjone. Na hitro prepražimo, dodamo strt česen, da zadisi, in vse skupaj stresemo k ješprenju. Počasi kuhamo še toliko časa, da se ješprenj zmehča in juha zgosti. Na koncu potresemo s sesekljanim peteršiljem.

Telečji zvitički s praženimi gobami

4 tanjši telečji zrezki po 180 g, 40 g olja, sol, mleti poper, 40 g masla, 80 g sesekljane čebule, 2 stroka česna, 250 g mešanih gob (jurčki, lističe, črne trobente), 2 dl sladke smetane. Nadev: 80 g kuhane pršute, 1 žlica sesekljane peteršilja, 60 g sesekljanih kislih kumaric, 50 g sesekljanih kaper, sol, mleti poper.

Najprej pripravimo nadev. Kuhan pršut narežemo na drobne kocke, dodamo preostale sestavine za nadev in dobro premešamo. Zrezke potolčemo, solimo in popramo ter premažemo s pripravljenim nadevom.

Zvijemo v zvitek in spnemo z zobotrebci. V ponvi segrejemo olje in zvitke po vseh straneh zlato rumeno popečemo ter postavimo na toplo. V isti ponvi najprej prepražimo čebulo, ko zarumeni, dodamo česen, nato pa še na lističe narezane gobe. Na slabem ognju pražimo nekaj minut in nato zalijemo s smetano. Zvitke zložimo nazaj v omako, pokrijemo in dušimo še pet minut. Zvitke zložimo na krožnike in prelujemo z omako.

Popečene testenine s koromačem

250 g peresnikov, 30 g olja, 1 očičen in drobno narezan koromač, 80 g šalotke, 60 g masla, 60 g moke, 4 dl mleka, 3 jajca, 120 g naribanega edamca, sol, mleti poper, muškatni orešček.

Testenine stresemo v vrelo vodo in kuhamo osem do deset minut. Nato odcedimo in shranimo. V ponvi segrejemo olje, dodamo sesekljano šalotko in koromač ter pražimo pet minut.

V drugi kozici raztopimo maslo, dodamo moko in jo med mešanjem pražimo eno minuto. Počasi prilivamo mleko. Zmes zavremo in mešamo, dokler se ne zgosti. Na blagem ognju kuhamo še dve do tri minute. Malo

Danijel Kozar, vodja kuhinje v hotelu Ajda Terme 3000

ohladiamo in omaki dodamo testenine, koro mač, rumenjake in začimbe. Na koncu do damo še sneg beljakov in vse skupaj pred nemo v pomaščen pekač. Potresemo še s sirom in pečemo v pečici 30 minut pri 180 stopinjah Celzija.

Endivija s piro in tofujem

320 g endivije, 100 g kuhane pire, 120 g tofuja -sofin sir, 1 jabolko, 3 žlice olivnega olja, 3 žlice jabolčnega kisa, sol, mleti poper.

Endivijo očistimo, operemo in dobro odcedimo. Jabolko razrežemo na četrtine, izdol bemo peške in narežemo na tanke lističe. Tofu narežemo na drobne kocke. Endivijo, jabolko in tofu narahlo zmešamo in zložimo v primer ne solatne skled.

Potresemo s kuhano piro in prelujemo s pripravljenim dresingom, ki smo ga naredili iz naštetih sestavin.

Orehovi cmoki s slivami in traminčevo peno

5 dl mleka, 100 g masla, 250 g pšeničnega zdroba, 3 jajca, čajna žlička vanilin sladkorja, čajna žlička limonine lupine, malo soli, 80 g mletih orehov, slive, sladkor v kockah, 80 masla, 80 g drobtin, sladkor v prahu za posip. Traminčeva pena: 3 rumenjaki, 3 jedilne žlice sladkorja, 1,5 dl traminca.

Za testo zavremo mleko z maslom, soljo, vanilin sladkorjem in limonino lupino. Med stalnim mešanjem počasi dodajamo zdrob. Mešamo toliko časa, da se masa loči o posode. Vmešamo jajca in orehe. Slive razpolovimo, odstranimo koščico in namesto nje vstavimo sladkorno kocko. Slivo zapremo, položimo na sredino zdrobovega testa in oblikujemo cmoke.

V rahlo vreli vodi jih kuhamo deset minu. Cmoke poberemo iz vode, odcedimo i povaljamo v praženih drobtinah.

Za traminčevo peno penasto zmešamo rumenjake s sladkorjem, vmešamo vino in na paro stepemo v kremo. Cmoke zložimo na krožnike, potresemo s sladkorjem in prilijemo traminčevo peno.

»Kdor govori laži, ne obstane pred mojimi očmi.

Vsako jutro bom utišal vse krivičnike v deželi.

Da iztrebim iz Gospodovega mesta vse hudodelce.

Sveto pismo, Psalm 101, 7, 8 vrstica.

zakonov in predpisov v šolstvu. Vse me vedno bolj spominja na divji zahod v času Bonnie & Clyde, samo pištole nam še manjkajo. Naj v trjam do konca, ste me še isti dan po enou nem pogovoru z inšpektorjem, ki ga bom sama plačala, opogumljali in mi čestitali prav vi bralci, ko ste me klicali po telefonu in ustavljali na cesti. Hvala vam! Ne gre za materialno satisfakcijo, kot mislijo nekateri, čeprav so me tudi za to oropali, ampak za moralno in človeško rehabilitacijo zame in za hčerki, da bi se dokončno razkrinkala ta skorumpiran združba. Nobenemu otroku na tem svetu ne želim podobne izkušnje. Planet Saturn že trka na naša vrata. To moram storiti, da bi lahl šla naprej. Predsednik svetovne banke je po pritiskom javnosti sam odstopil, ker je povis plačo svoji ljubici in ji zagotovil boljše delovno mesto. Nekateri naši ravnatelji pa bi radi sedeli na pregretyh stolčkih kar do smrti!

Če se vam je zgodilo podobno, zatulite, da se vas bo slišalo do Ljubljane in še dlje. Jaz se nisem mogla braniti z nobene pozicije in skoraj plačala z lastnim življenjem. Šele prebujen in ozaveščen človek začuti in njegovem življenju nič več ni tako, kot je bilo prej. Čestitam vam! Bodite pogumni in poredni in naj vas ne zapeljejo zli duhovi!

Jasjenka Hreba

Žrtveno jagnje – mobing

V oddajo Oprah povabljeni gosti, pripadniki različnih družbenih slojev, politiki, umetniki in preprosti ljudje, želijo s svojimi izkušnjami pomagati drugim, najti pot iz lastnih stisk in zagat. V oddaji z bolnicami z rakom na prsni je bil še najbolj osupljiv videoposnetek na domu mlade mamice, kako se pomirjena s sabo in z usodo poslavlja od moža in svojih še majhnih deklic. Različnih starosti in poklicev so iskreno spregovorile o svojih občutkih in strahovih. Bale so se predvsem na službo ter reakcij sodelavcev in predpostavljanih. Do večine so bili le-ti sočutni in priazenljivi. Nekatere so vseeno postale žrtveno jagnje, kmalu so dobile odpoved in izgubile službo. Zgodil se jim je mobing.

Mobing je institucija žrtvenega jagnjeta, je trpičenje nekoga zato, da bi zapustil delovno okolje. O tem, da je nekdo OK ali ni OK, je nekoč odločala partija, danes pa to na šolah počnejo ravnatelji, njihove ljubice in ljubji vodilnih delavcev. Slovenija ni daleč od Amerike, v šolah je vedno manj učencev in preveč učiteljev. Da bi se znebili odvečnih učiteljev, »motečih« delavcev in celo župnika in si tako dvignili lastno slavo na račun mnogih po letih neutrudnega dela in dosežkov drugih, se poslužujejo Makjaveljevih načel, da so za doseg »pravih« ciljev dovoljena vsa sredstva. Ravnatelj SKS se je zadeve lotil kar po svoje, mimo zakonov in predpisov. Ker me ni mogel odpustiti ali me kot tehnološki presežek poslati na čukanje in sem bila po zakonu še posebej zaščitena, sta se z M. T. poslužila zvijač in se odločila za mobing. Tako

sem postala žrtveno jagnje in grožnja za njegov ego, ki še danes sega čez vrhove Triglava. Grožnje, izsiljevanja, neverjetne manipulacije, laži in podtikanja so se vrstila vsak dan. Odličen scenarij ob pomoči ravnatelja SETUAS. Ker nisem podlegla njunima »čaroma«, so dobile moje ure prijateljeva hči in M. T. Nekateri ravnatelji v Prekmurju skrivajo svoje pomanjkljivosti in frustracije za lastnimi kompleksi in se zaljubljeni vase bojijo še lastne sence. Ko jim ego zbeži z vaje, so prve žrtve samozvestne, emancipirane ženske in matere samohranilke, ki brez stipendije vzgajajo otroke, ker so se gospe na Zavodu za zaposlovanje, I. M., J. J. in T. R., samovoljno odločile, da vlogo za Zoizovo stipendijo za hčerko Saro skrivajo v predal, meni pa natvežejo laži. Nekdanjemu možu pa je bil pomembnejši kos pohištva za več tisoč tedanjih nemških mark. Željni slave, brez človeških in pedagoških kvalitiet, kot moški pa absolutno ne poželjivi, brez vesti sekajo nedolžne glave in se najbolj spominjajo na Stalina, ki se je drugače mislečih lotil s čistkami in montiranimi sodnimi procesi. Moje življenje je viselo na nitki in sprašujem se, kako smo sploh preživele. Vse je bilo le korak od posročnih poskusov samomora. V Ormožu pa le nisem končala, pa če tudi bi, g. I., tudi vi imate za sabo burno preteklost, ali ne?

Pevka duhovne in krščanske glasbe je ob izidu novega CD-ja prekinila koncert in spregovorila o svojem trpljenju v zakonu. Naenkrat je roke dvignila dvajset poslušalcev. Za mojimi

nekdanjimi sodelavci in najboljšo prijateljico se je zgubila vsaka sled. Še prej sočuten sodelavec se je sprijdl. Le na svoje riti so mislili, danes pa o tem molčijo. Verjetno so vsi pričakovali, da bom resnico predčasno odnesla v grob. Ste vedeli, kako ljubosumna je njuna mačeha?

Pa je vzelo celotno zadevo pod drobnogled Ministrstvo za šolstvo in šport. Inšpektorju pa se niti po šestih mesecih ni zdelo pomembno, da bi me po uradni poti pisno ali ustno obvestil o svojih ugotovitvah. Dve »bistri« moški glavi sta še enkrat spregledali, da ima ta ženska boljše orožje kot vse pametne moške glave tega sveta, in še preden sta se zavedla, je njena intuicija zavohala goljufijo. V treh strnjenih stavkih, sicer zelo vpluden, žal ne tipičen v znaku leva rojen inšpektor, me je namreč poskušal prepričati, da zakonsko zadeva ni vprašljiva in je le posledica konflikta med mano in ravnateljem, celo zatrljeval mi je, da imajo ravnatelj pravico, ne vem po katerem zakonu, neozdravljivo bolno mater z dvema študentkama po 25 letih vreči na cesto. Očitno imajo ogromne skupale, kam za večno skrivajo vse pritožbe skupaj z več desetimi pritožbami na delo ravnatelja SETUAS. Kako naivni smo in mislimo, da so tam »gori« poštini in da jim moramo verjeti. Naše pritožbe pa nikoli ne pridejo v prave roke. Nihče več me ne bo ustavil, sem mu zatrdila. Mapa, nabita s trdnimi dokazi, že čaka. Minister Zver je v intervjuju za revijo Ona povedal, da o presežnih delavcih res odločajo ravnatelji, vendar se morajo strogo držati

Volneno

Tatjana Kalamar
Morales

Besede
mode

Kako biti kos težavnemu dnevu?

Janez Špringer,
mag. farm.,
spec.

Na
lekarniški
tehtnici

Presenetljivo muhasti september nas je pripravil do tega, da razmišljamo o toplejši garderobi. Tudi pletenine lahko nosijo tisti čar, ki so ga spletile stare mame s svojimi zlatimi rokami. Čeprav mogoče naše najljubše pletenine ni več in je ostala le v našem spominu, je velika možnost, da kakšno podobno enostavno pletenino najdemo v modni ponudbi jesensko-zimske sezone.

Dve levi, dve desni

Enostavno pletenje ne bi smelo predstavljati prevelikih težav. Če imamo čas in željo po pletenju, nam zagotovo lahko še kdo priskoči z veseljem na pomoč. Tokrat

je tako enostavno pletivo zelo v modi. Počasi prihajajo nazaj tudi škotski aran vzorci. Ti prav posebni rombi so najlepše poudarjeni z zelo debelo volno, kjer ima vsaka odebelitev preje poseben čar.

Barve pletenin

Modne barve so v pleteninah tako v zamolklih sivih tonih, kakor tudi v akcentnih. Hladne sivine se nagibajo k zelenkastim odtenkom, ki se prav lepo kombinirajo z rdečimi in vijoličastimi. Nevtralni odtenki so prisotni v večjih pletenih površinah, kot so plašči in puloverji, medtem ko nas kape, šali in rokavice v živahnih barvah lahko prav lepo poživijo. Čeprav je siva barva še kar naprej zelo prisotna poleg večne črne, to ne pomeni, da o oblačilih ni treba toliko razmišljati. Popoln videz tvorijo tudi drznejše lichenje, na novo moderni rdeče polakirani nohti in aristokratsko počesana pričeska.

Lesketanje v volni

Tudi siva se lahko lesketa. Z dodatkom srebrne pridobiva kovinski videz, medtem ko zlate niti med sivimi celoten videz mehčajo. Topla zlata barva deluje bolj pozitivno in veselo. V nekaj sezonah smo se je dodobra navadili in zdi se, da njena eleganca ne bo odšla zlahka v pozabo. Vedno več je torej zlate tudi med sivimi in rjavimi pletivi, ki nas pokrivajo skozi dan. Dobra lastnost zlate je tudi, da nas pomlaja.

Pri petdesetih letih se ponavadi začnejo značilne težave. V službi se moramo vsak dan znova dokazovati. Zakon se izpridi, ko ljubi začne gledati za mlajšimi; nič lažje ni, če v enakopravnem narobe svetu ljuba skoči čez plot prva. Otroci gredo na svoje. Prehudo breme utruja in užalosti. Če človek do miru ne pride drugače, kot da si česa ne natoči,

naj bo to zares zdravilen napitek. Na voljo je šentjanževka – staro zdravilo za novo moč živcev in duše, ki jo načnejo mena, kriza poznih srednjih let, tekmovalnost v službi in zakon, ki škriplje.

Odmerek za odrasle

Dve čajni žlički posušene šentjanževke

Bioenergoterapevt Štefan Titan odgovarja

Bogataši in geniji ustvarjajo zgodovino. Revni in povprečni preteklost in spomin. Zgodovina, ki jo ustvarjajo bogati in genialni, se zapisuje. Zato ostane za večno. Preteklost in spomin revnega in povprečnega pa kaj kmalu zbledita in izgineta v pozabo.

Spoštovane bralke in bralci priloge Pen! Tako kot se vse nekoč začne, tako se nekoč tudi konča. Prej ali slej bo tudi konec rubrike. Pa ne zato, ker bi bila to želja uredništva, temveč, ker bomo počasi izčrpali širok repertoar vprašanj. Vprašanja, ki mi jih zastavljate, se ponavljajo in sem na njih že odgovarjal v preteklih številkah.

Drugi vzrok, zakaj bom počasi končal s to rubriko, pa se skriva v pomanjkanju časa. Zaseden sem s pisanjem knjig. V začetku oktobra bo izšla moja nova knjiga z vsebino, ki je nekoliko drugačna in ki bo nosila naslov Potovanje duše. Naslednji projekt, ki ga pripravljam, je izdaja pesniške zbirke In zdaj dani se v moji duši. V nastajanju pa je že tudi znanstveno-fantastični roman, ki je zaenkrat še brez naslova. V pripravi pa je že ponatis knjige Bioenergija in drugačnost življenja, ki bo izšla v dopolnjeni izdaji in bo vsebovala tudi članke, objavljene v Penu.

Tu se skrivajo moji vzroki. Vendar pa, če boste vi želeli, si bom še vedno z veseljem našel toliko časa za odgovore na vaša vprašanja. Bodi dovolj o tem, raje preidimo k odgovorom.

Tokrat bom odgovoril na troje vprašanj. V prvem me gospa Marija sprašuje, ali je res, da je mogoče neko tvorbo operirati s posegom preko tv-aparata, in ali je možna diagnoza, ne da bi človeka spoznal. Vse to je videla po televiziji, a se ji je zdelo malo pristniknjeno.

Gospa Marija, v človeški domišljiji je dovoljeno vse. Podzavest sprejema vse tisto, kar zavest odklanja. Tudi sanje so dovoljene in so del naše podzavesti. Zato v sanjah doživljamo tisto, česar v resnici nikoli nismo čutili niti verjeli. Tako kot so dovoljene sanje, tako so možne tudi laži in prevare. Realisti se takim zadevam smejemo in jih jemljemo kot neokusno burlesko. Naivci pa, žal,

pogosto v tem vidijo možno resnico in rešitev njihovih težav. Vse je relativno. Vse je nemogoče, a hkrati mogoče. V življenju se pogosto srečujemo s stvarmi, ki si jih ne moremo razložiti. Oddaje, ki jo je omenila gospa Marija, do sedaj nisem gledal. Sem si jo pa ogledal, da bi lahko komentiral njeno vprašanje. Moram priznati, da sem se naravnost zgrozil med gledanjem oddaje. Prišel sem do sklepa, zakaj nas zdravstvo in medicinski strokovnjaki ocenjujejo s takim nezaupanjem. Odkrito priznam, da me je zaradi takih nastopov sram, da sem bioenergoterapevt. Kar se tiče operacije s premetavanjem prstov pred kamerami, je to čista pravljica. Diagnoza, ki jo daje zdravilec, pa mora biti vedno konkretna in ne posplošena, kot na primer, da nekaj vidi v trebušni votlini in misli, da bi lahko bilo ... Vsak diagnostik vam mora konkretno povedati, kakšna je vaša težava in kakšni so načini njenega odpravljanja. Nobena voda vam ne bo pomagala pri zdravljenju hrbtenice, pa naj jo prodajajo po še tako zasoljeni ceni. Kot sem že nekdaj napisal, visoka cena še ne pomeni, da ste v rokah strokovnjaka. Vendar pa presojo o korektnosti njegovih besed in njemu podobnih prepustim vsakemu posebej.

Preidimo na drugo vprašanje gospe Jožice iz Beltincev, ki pravi, da je bila na preiskavah zaradi bolečin v sklepih. V bolnišnici so postavili diagnozo osteoartritis. Zdravnik pa si ni vzel dovolj časa, da bi ji razložil, kaj je ta bolezen.

Osteoartritis je bolezen sklepov. Toda preden vam bom odgovoril, kakšna bolezen je to, kratko pojasnilo. To, ali zdravnik specialist bolniku podrobno razloži diagnozo, je odvisno od njegovega časa. Zaradi prezaposlenosti nimajo časa, da bi vam obširno razlagali, ker v čakalnici čaka

veliko takšnih bolnikov, kot ste vi. Osteoartritis je pogosta bolezen sklepov starejših populacij. Še posebej se rad pojavlja po šestdesetem letu starosti. Veliko pogostejše pri ženskah. Lahko pa se pojavi veliko prej zaradi poškodb. Za to boleznijo pogostejše obolevajo debeli ljudje. Pri bolni pride do degenerativnih sprememb hrustanca, kar najpogostejše povzroča nastajanje osteofitov (kostni izrastki), posebej pogosto v ramenih, kolenih in podplatih. Manj pogosto pa se pojavlja v komolcih, zapestju, kolkah ali gležnjih. S tem pa ni rečeno, da se ne more pojaviti tudi drugod, na primer v hrbtenici. Za to bolezen ni zdravila. Bolečine lahko lajšate s toplimi obkladki. Napučinkovitejša pa je operacija, pri kateri te izrastke odstranijo. Če ste predebeli, poskušajte shujšati. Razgibavajte sklepe, da vam ne otrdijo. Tudi z bioenergijo te bolezni ni mogoče pozdraviti, lahko jo le lajšamo, da zmanjšamo bolečino.

V tretjem odgovoru se bom na kratko dotaknil vprašanja, ki ga je postavil gospod, ki pa se ni podpisal. Na anonimna vprašanja sicer nerad odgovarjam, toda zaradi aktualnosti tematike bom tokrat napravil izjemo. Ker mi gospod ni dovolj natančno opisal simptomov, razen tega da mu zatekajo in ga bolijo moda, se močno znoji med nogami in ta znoj močno smrdi, bi sklepal, da gre za okužbo z glivico candida albicans. Ta je znana tudi kot moniliza ali sor. Največkrat napada žensko nožnico in se med spolnostjo prenaša tudi na moškega.

Najboljše zdravilo za odpravljanje glivic je domači jabolčni kis. Z njim si po umivanju razkužite moda in dele med bedroma. Ženskam pa priporočam izpiranje z razredčenim kisom ali dvakrat na dan z navadnim jogurtom.

Več o teh težavah pa naslednjic.

prelijemo z 250 mililitri hladne vode, zavremo in po desetih minutah precedimo. Čaj pijemo trikrat na dan po eno skodelico. Zdravljenje mora biti redno in mora trajati neprekinjeno več tednov, prve ugodne učinke pa lahko pričakujemo po približno dveh tednih jemanja.

Svetla plat

Že sto let preizkušeni izvleček iz šentjanževke omogoči mir in spokojnost, ker prežene skaljene misli in prinese nov življenjski pogum. Naravno zdravilo proti vsakdanji potrtosti in blagim oblikam depresije pomaga enako zanesljivo kot sintetična zdravila. Z njim dosežen notranji mir vsebuje moč, s katero se da obvladati tesnoba vročičnega dne. Šentjanževka je kreplilo, ker pomirja razdraženost in sprošča napetost. Poskrbi za življenjsko energijo, ker dviguje razpoloženje in vlije vsakdanjiku zelo potreben pogum. Ne povzroča odvisnosti. Na voljo je brez recepta v lekarni – zaradi preteče temne plati jo je dobro kupovati le v lekarni.

Temna plat

Pojavijo se neželeni učinki pri čezmernih odmerkih, pri preobčutljivih posameznikih, pri nosečnicah in doječih materah, pri sončenju in obsevanju z žarki UV, zelo pozorni pa morajo biti bolniki, ki jemljejo tudi druga zdravila. Ker šentjanževka spodbudi jetrno presnovo nekaterih zdravil, zniža njihovo raven v krvi in zmanjša zdravilni učinek. Zato naj bolnik skupaj s farmacevtom preveri, katera zdravila že jemlje. Posledica neželenega medsebojnega vpliva zdravil lahko povzroči dodatne skrbi: kljub zdravljenju z zdravili nastanejo krvni strdki, neukročeni ostanejo napadi migrenskih glavobolov, ne odpravi se težko dihanje, holesterol v krvi se ne zniža, srce oslabi, popusti zaščita pred epileptičnimi napadi, presajeni organi se lahko zavrnejo, dvomljiva postane hormonska zaščita pred zanositvijo pa tudi zdravljenje depresije z drugimi zdravili se zaplete. Za dosego polnega zdravilnega učinka je potrebna tudi potrpežljivost, ker je treba jemati šentjanževko vsaj mesec dni.

Dobra novica: Svetlo plat lahko priključimo, temno pa odženemo.

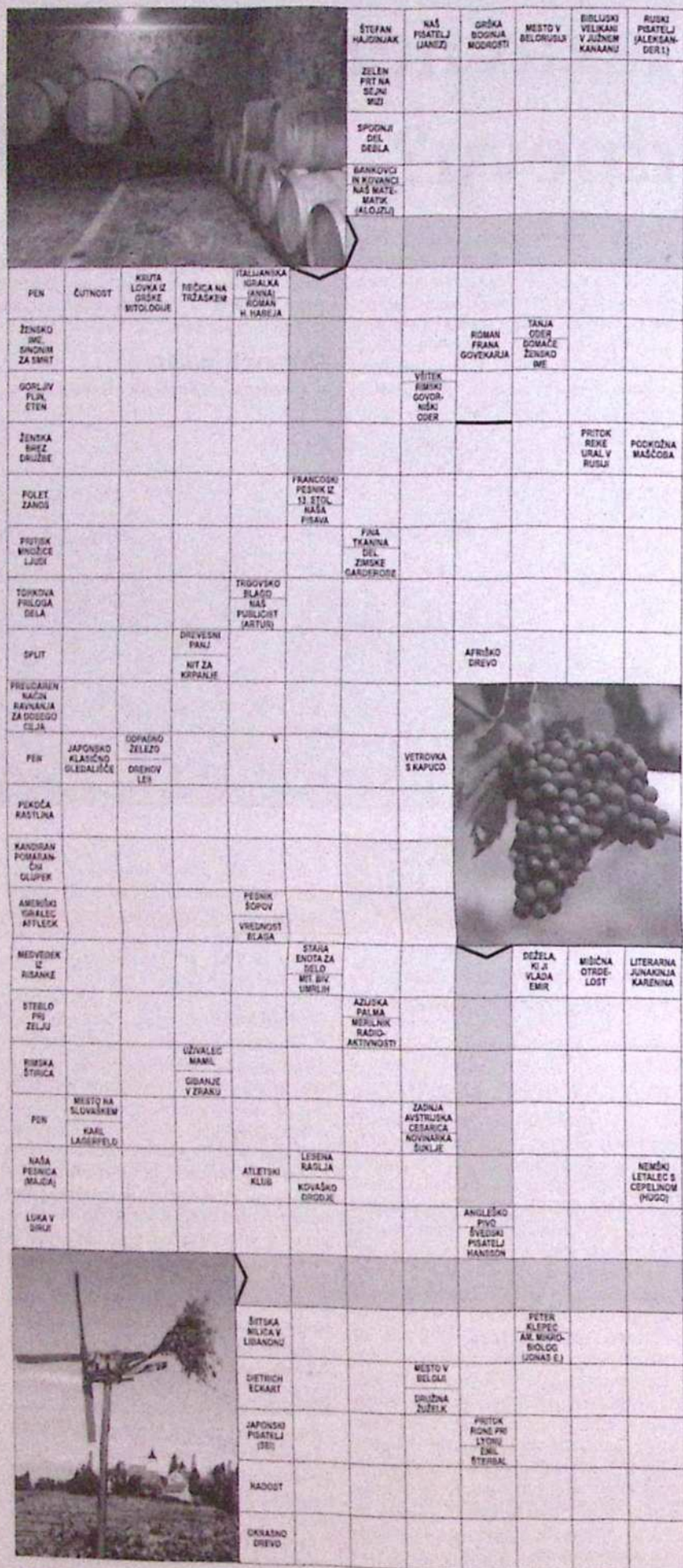
Nagradna križanka

Od 27. IX.
do 25. X.

HOROSKOPEN

Pripravlja: Agencija Hogod

Za mlade od 6. do 96. leta, ki priznavajo ljubezen

OVEN

(21. III.-20. IV.)

Nadaljuje se pozitivno obdobje, ki ga lahko skali le nenadna in nepričakovana odločitev partnerja. Denarne zadeve bodo kar nekaj časa na dnevnem redu. Morda gre za kredit, lahko pa je tudi nekaj v zvezi s plačo. S tistimi, s katerimi nameravate tesneje sodelovati, svetujemo veliko previdnost, ker stvari zaenkrat niso dovolj jasne. Je pa to obdobje, ko boste na veliko urejali in tudi uredili veliko stvari.

TEHTNICA

(23. IX.-22. X.)

Do 20. v mesecu bodo vsi načrti v zvezi z ljubeznijo v nevarnosti oziroma se bo dogajalo obratno od pričakovanega, poleg tega bo v tem času več slabega počutja kot dobrega. Potem se bo obrnilo. Postali boste romantični in zasanjani. Ugotovili boste, da prihaja novi čas, ko bo vaša vloga v njem pomembna. V neki družbi niti slučajno ne pokažite slabe volje, tudi če bi imeli vzrok za to.

BIK

(21. IV.-21. V.)

Zakorakali boste ugodnim vplivom naproti, čutili boste, da se napetost zmanjšuje. Istočasno je potrebna pripravljenost na večje spremembe. Ko kritizirate svoje sodelavce, lahko pričakujete tudi nasprotni udarec, zato previdno, če vam že leži na duši, da morate povedati. Imate znanje in vešči ste svojega posla, zato razmislite, kako bi to ta čas najbolje izkoristili. Ko boste skoraj obupali, bodo priskočili na pomoč.

ŠKORPIJON

(23. X.-21. XI.)

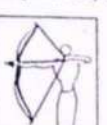
Z ljubosumnostjo problema ne boste rešili, lahko pa ga zakuhate. Čas, ko lahko z natančnostjo, učinkovitostjo in hitrostjo naredite velik obrat. Zadeve v zvezi s poslom se bodo popravljale in so morda povezane z velikim obratom. Delo boste imeli s tistimi, ki so na stranskem tiru ali ste jih sami potisnili tja. Neki četrtek ali petek vam jo bo zagodla dekoncentracija. Pazite, da se ne poškodujete (zvin) noge ali kaj podobnega.

DVOJČKA

(22. V.-21. VI.)

V začetku meseca se lahko v družini mimogrede kaj zakomplicira. Napetost lahko izbruhne tudi zaradi na videz nepomembne zadeve. Morda bo šlo za nerazumevanje, kar pa ni važno, pomembno je, da poskrbite, da napeto ozračje premine. Proti koncu meseca, ob polni luni, spet nevarno. Izogibajte se javnim govorom, polemikam in nekim razpravam. Nekoga presenetite z darilom, kar bo trikrat povrnjeno.

STRELEC

(22. XI.-21. XII.)

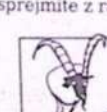
Pričakujte komplicirano obdobje, ko se ne bo nikomur popuščalo. Kakor hitro se bo zapletlo, ne vztrajajte, ampak se raje umaknite. Morda boste šli komu na živce, ker boste znali ločiti, kaj je dobro in kaj slabo, in to tudi povedali. Očitno ste spočiti, kar je dobro. To navado obdržite. Čustveno bo ta mesec dokaj vznemirljiv in na življenjsko celoto pogledate tudi z druge strani. Slišali boste šibak izgovor, vendar ga sprejmite z razumevanjem.

RAK

(22. VI.-22. VII.)

Prihaja obdobje, ko se bo na različnih področjih začelo spreminjati na bolje in tudi nekatere zapletene zadeve se bodo začele razpletati. Pri prehrani svetujemo previdnost, saj lahko nastanejo težave z želodcem. Kljub težavam boste svoje dolžnosti dobro opravljali. Moramo zapisati, ker se ves čas ponavlja: čas je, da se lotite neke zadeve iz preteklosti, in jo, ne glede na ceno, dokončate.

KOZOROG

(22. XII.-20. I.)

Začeli boste razmišljati o zdravju, čeprav za to ne bo pravega razloga. Zanimale vas bodo malenkosti in zadovoljni boste. V prvi polovici meseca bodo pomembni medsebojni odnosi, predvsem, če bodo povezani s financami. Ste morda komu kaj dolžni? V drugi polovici meseca boste poleteli na krilih in mnogi bodo opazili, da ste se spremenili - na boljše. Pogledajte proti tujini.

LEV

(23. VII.-22. VIII.)

Obdobje, ko ne boste imeli obstanka, ko se boste hoteli dokazati. Želeli boste drugače gledati na realnost, dajali boste oceno, ki ne bo skladna. V načrtu bodo luknje, vendar se bo našel čas, da jih zakrpate. Treba bo ločiti čas za delo in čas za počitek oziroma zabavo. Načrte zaenkrat držite v tajnosti, ker še ni pravi čas. Ni slabega, če boste nekoliko obremenjeni z mnenjem drugih. Ne hitite!

VODNAR

(21. I.-19. II.)

Trenutno se zadeve umirjajo, vendar še vedno ni vse jasno. Še vedno nimate prave motivacije in potrebujete ravnotežje. Takšno naj bi bilo trenutno stanje. Ob polni luni boste razdražljivi, zato si pogledajte, kdaj bo to, da ne naredite hude napake. Vsekakor pazite na ravnanje proti drugim, naj bo korektno. Ne zato, da bi komu zavestno naredili kaj zalega, ampak se to lahko zgodi zaradi malomarnosti oziroma nepozornosti.

DEVICA

(23. VIII.-22. IX.)

Znanje boste mimogrede vpenjali tja, česar se boste lotili, kljub temu pa boste precej odvisni od svoje okolice. Čustveni svet se bo vrtil drugače od pričakovanja, in dobival nove razsežnosti. Čas za maščevanje je vse prej kot dober. Prišel je čas, da se odločite za počitek, čeprav bo zaradi tega nekaj trpelo. Zbudili se boste in se spomnili dane obljube, ki je niste izpolnili. Popravite ali najдите idealen izgovor.

RIBI

(20. II.-20. III.)

Mogoče je trenutek, ko bi se veljalo zamisliti in v svoj sistem vnesti več reda. V takšnem neredu je škodljivo živeti. Zapletanje v malenkosti vam samo jemlje energijo, koristi pa ne prinaša nobene. Prosti čas posvetite sebi, več počivajte, ker vam energija počasi usiha. Čustveno še kar v redu, občutek neskončnih možnosti vam bo dal polet. Neko dopoldne velik pritisk od vseh mogočih ljudi, vendar se boste pobrali.

Nagrade za izžrebane reševalce

1. nagrada: knjiga Lahko jem, mag. Branislava Belovič
2. nagrada: paket presenečenja in
- 3.-7. nagrada: majica.

Pravilno rešitev - označena polja - napišite in pošljite na dopisnicah na uredništvo Vestnika, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, do petka, 5. oktobra 2007.

Rešitev:

Ime in priimek:

Naslov:

Rešitev križanke št. 37: Luciano Pavarotti, Scala

1. nagrada: KNJIGA LAHKO JEM, mag. Branislava Belovič: Damica Rigler, Podgrad 3, 9250 G. Radgona
2. nagrada: paket presenečenja: Dragica Hameršak, Gerlinzi 2, 9261 Carikova
- 3.-7. nagrada: majica
Zlata Grebenar, Dolenci 77 a, 9204 Šalovci
Sonja Kranjc, Šercerjevo nas. 29, 9000 M. Sobota
Alojz Hani, Večestaci 123, 9262 Rogošci
Marja Časar, Šalovci 166, 9204 Šalovci
Slava Škober, Jančev Vrh 39, 9252 Radenci

Pen

Pen je, kratko rečeno, Vestnikova mesečna priloga in ima tudi sicer avelo z naravnim mesečnim ciklusom. Ustanovljen je bil, da bi, v skladu z imenom in asociacijami, pritegnil kot časopisni pen (tj. in) in penetrantnost (prodralac) ter bil poln fotografij, kakor se za takšno spodobi.

Idaja ga Podjetje za Informiranje. Odgovorni urednik matičnega časopisa je Janko Volek, urednik Pena so Bojan Petek, Jože Rihar in Irna Benko. Oblikuje ga Andre Ginter, za fotografije skrbita Nataša Juhov in Jure Zaimšek, lektorica Nevenka Enri. Računalniško ga oblikuje Robert J. Kovač. Za Pen ni posebne naročilne!

Pen

Jernej Časar iz Markišavce si bo za vedno zapomnil maturantski izlet v Tunizijo

Ostal brez potnega lista, domov prišel pet dni za drugimi

Ivanka Časar: »Rada bi se zahvalila uslužbenkam ministrstva za zunanje zadeve, ki so se zelo potrudile za sinovo vrnitev«

Dijak četrtega letnika soboške gimnazije Jernej Časar si bo maturantski izlet na tunizijski otok Djerba bržkone zapomnil za vse življenje. Njegov razred je turistična agencija Intelakta na otok popeljala 6. septembra. Vrnitev v pokrajino ob Muri je bila načrtovana za 13. september. Z letalom so prišli domov vsi, razen Jerneja, ki je na letališču v Djerbi ugotovil, da mu je nekdo ukradel potni list. To je pomenilo, da ne more na letalo, na katerem je imel rezerviran sedež.

Jernej je imel s seboj dve denarnici. Eno je imel pri sebi, drugo je pustil v nahrbtniku, ki ga je imel v sobi. Štiri dni pred odhodom domov je opazil, da nima druge denarnice, na potni list pa ni bil pozoren, ker je mislil, da ga ima v žepku nahrbtnika, kamor ga je dal, je povedala mama Ivanka. Jernej je sošolcu pri večerji omenil, da nima več druge denarnice, se pa je vse zalomilo na letališču. Ko bi moral s potnim listom skozi varnostno cono, je uvidel, da dokumenta nima več. »Ni mogel na letalo, poleg tega so na letališču nekaj zapletli s prtljago, tako da so njegov kovček vkrcali na letalo, na letališču pa je ostala prtljaga Mitka Nasevskega, profesorja, ki jih je spremljal.« Jernej je tako ostal v Djerbi le v kavbojkah in majici s kratkimi rokavi. »Na srečo je v nahrbtniku pustil polnilnik za mobilni telefon,« je dejala Ivanka Časar, ki jo je takoj z letališča poklical profesor Drago Balajc, sicer Jernejev razrednik, in razložil, kaj se je zgodilo. Balajc je ostal z Jernejem v Djerbi do večera, ko se je sam z drugim letom vrnil v Slovenijo. Posodil mu je 130 evrov in kratke hlače, ker pa Balajc ni vedel, da je Nasevski Časarjevi obljubil, da ima Jernej lahko njegovo prtljago, je le-to vzel s seboj. »Vmes sem poklicala na Intelakto. Rekli so, da moram doplačati 165 evrov za dodatno sinovo bivanje v hotelu za teden dni. Nad njimi sem bila zelo razočarana. Zmeraj, ko sem klicala, ali lahko pomagajo, so le govorili, kako moram plačati ta in ta račun,« je dodala Ivanka.

Maturant Jernej Časar se je domov vrnil z nadomestno potno listino za vrnitev.

Čas ni pomemben

Profesor Balajc se je medtem pozanimal, kako bi lahko z Jernejem prišla do avstrijskega predstavništva v Tuniziji, ki skrbi tudi za slovenske državljane, vendar bi bila pot predolga. »Na tem mestu se moram zahvaliti profesorjem, ki so bili s sinom, in ravnateljici gimnazije, ki je poklicala direktorja Intelakte,« je dejala Ivanka. Sama pa je šla na ministrstvo za zunanje zadeve v Ljubljani, da bi dobila nadomestno potno listino za sina. »V pol ure so jo naredili. V veliko pomoč mi je bila Andreja Novak s konzularnega oddelka.« Jerneju in mami je pomagala še ena Andreja. »Razred je spremljala v Djerbi, vendar ni šla domov z njimi, temveč je počakala na drugo skupino. V nasprotju z drugimi z Intelakte se je zelo potrudila.« Ko je bila listina pored, so jo morali še spraviti do Jerneja. Po naključju je Ivanka v Ljubljani avto pustila pred poslovalnico turistične agencije Kompas na Pražakovi cesti v Ljubljani. »Tri zaposlene so dobri dve uri iskale možnosti, kako s kakšnim njihovim letom prepeljati novi potovalni dokument do Jerneja. Vmes sem si že rezervirala let do Djerbe, ko so našli možnost, da lahko eden od njihovih potnikov v ponedeljek nese dokument Jerneju,« je razložila sogovornica. A zapletom ni bilo videti konca: tunizijski policist Jerneju spet ni dovolil na letalo. Zmotila ga je namreč nadomestna listina. Ivanka je v torek popoldan tako spet preživela pri telefonu. Jernej me je klical in rekel, kaj sem mu je zdaj zgodilo. Poklicala sem na

ministrstvo. Novakova je takoj ukrepala, vendar ker je bil v Tuniziji ramadan, ni dobila nikogar od pristojnih. Ivanke to ni zmedlo. Poklicala je številko pisarne zunanjega ministra. Tam je dobila Natašo Furlan. Ta je nato uredila, da se je Jernej lahko vkrcal. To je bilo le pet minut pred vzletom letala. »Ne morete si predstavljati, kako sem se počutila, zato bi se rada zahvalila uslužbenkam ministrstva za zunanje zadeve, ki so se zelo potrudile za sinovo vrnitev.« Mimogrede: ko je Jernej na letališču tunizijskemu policistu razlagal in kazal, da nima veliko časa, ker bo kmalu odhod letala, je slednji odložil potovalno listino, Jerneju snel uro, mu jo potisnil v naročje in v polomljeni angleščini rekel: »Čas ni pomemben.« Avstrijski policist pa se je v Gradcu le nasmehnil, ko je videl Jerneja, ki je priletel iz Afrike v kavbojkah in brez prtljage ter z nadomestnim dokumentom,« sklene Ivanka Časar, ki je ob

Regina Cipot, ravnateljica Gimnazije: »V Jernejem primeru sta oba profesorja dobro ravnala.«

500 evrih plačila maturantskega izleta porabila še 250 evrov za njegov let v Slovenijo, 200 evrov je znašal telefonski račun, plačala pa je tudi 165 evrov za sinovo podaljšano bivanje na Djerbi.

Gimnazija: »Profesorja sta ravnala zelo dobro«

Za komentar Jernejevega pripetljaja smo povprašali Regino Cipot, ravnateljico murskosoboške gimnazije. »Agencijo in destinacijo maturantskega izleta izberemo v dogovoru med solo, dijaki in starši. Pri izbiri agencije odločata njena kakovost in tudi dejstvo, da je iz domačega okolja, kajti v primeru kakšnih zapletov je starešem potem lažje vzpostaviti kontakt. Jernejev razred je v Tunizijo potoval z Intelakto, preostali razredi pa so odšli z agencijo Putra na maturantski izlet v Španijo. Profesorji, ki spremljajo dijake, so z njimi, da jih vodijo, na razpolago so za pomoč, če jo kdo potrebuje. Morate pa vedeti, kako je včasih z dijaki na takem izletu. Doma so pridni, tam pa ... V Jernejem primeru sta oba profesorja dobro ravnala. Eden je moral z dijaki nazaj domov, ker bi bili drugače ti sami v letalu. Razrednik je ostal z njim in mu je pomagal, kolikor je lahko.«

Intelakta: »Brez stroškov žal ne gre«

Informacije smo iskali tudi pri turistični agenciji Intelakta. Odgovarjal je Boris Farkaš, direktor agencije. »Ko pride do takšnega primera, je dolžnost agencije, da potniku poskuša urediti nadomestno potno listino. Ker pa v Tuniziji ni slovenskega predstavništva, se je nadomestna listina

Boris Farkaš, direktor Intelakte: »Mi smo morali zaračunati dodatno bivanje in drugi let, ker žal drugače ni šlo.«

morala izdelati v Ljubljani. Mi smo morali zaračunati dodatno bivanje in drugi let, ker žal drugače ni šlo. Podobno je tudi z drugimi stroški, brez katerih preprosto ne gre. Sicer pa je bila naša uslužbenka skupaj s potnikom ves čas dodatnega bivanja.« Andrej Cimer iz Združenja potrošnikov Pomurja pa je pojasnil, da je šlo v tem primeru očitno za višjo silo (krupa dokumenta, op. avt.), na katero potovalne agencije ne morejo vplivati.

Andrej Bedek

Ivanka Časar:
»Predvsem se moram zahvaliti profesorju Balajcu, ki je sinu posodil denar in oblačilo.«

Tatjana Kopač: »Pogosto slišimo, da je fotografija trenutek, zamrznjen v času. Sama pa sem želela, da je na mojih fotografijah še nekaj več, zato sem poskušala ujeti tudi gibanje in del zgodbe, ki stoji za tem. Se pravi, nekako podobno kot filmska kamera. Tako so moji najljubši motivi ljudje v gibanju.«

Črno-belo foto gibanje

Članica Foto kluba Murska Sobota Tatjana Kopač, umetnostna zgodovinarica in sociologinja, sicer zaposlena v MIKK-u kot mladinska informatorka, je pripravila v ponedeljek zvečer pod okriljem mladinskega kluba v večnamenskem prostoru razstavo svojih klasičnih črno-belih fotografij velikega formata. Številne prisotne, med katerimi je bilo tudi precej članov Foto kluba s predsednikom Miranom Rojkom na čelu, je sprva pozdravil direktor MIKK-a mag. Dominik Šteiner, tudi sam član Foto kluba. Dejal je, da se je Tatjana po dobrem letu članstva v Foto klubu ojunčila ter pripravila svojo prvo samostojno razstavo. »Njeni črno-beli posnetki imajo poseben pristop in perspektivo kljub temu, da delujejo brez barv. Mislim, da od Tanje lahko pričakujemo še veliko dobrih razstav, saj je že ta prva zelo perspektivna.«

Avtorica je dodala, da razstavljene fotografije izražajo, beležijo dogodek, trenutek trajanja časa in gibanja. Vse slike imajo svojo zgodbo. Motivi so iz Murske Sobotice, posneti pred gradom, na železniški postaji, na soboških ulicah, nekaj motivov, posnetih v tujini v klasični črno-beli tehniki, pa daje fotografijam še dodatno posebno transparentnost.

Fotografije mlade umetnice niso bogate samo po sencah, temveč so kakovostne tudi po izbranih kompozicijah, vsebujejo močan kontrast. Na vseh razstavljenih fotografijah je čutiti poseben odnos do do-gajanja v okolici. Avtorico pritegnejo predvsem stvari in dogodki okoli nje. Obiskovalci so lahko upravičeno mnenja, da bodo v prihodnosti pri Tatjani odkrili še veliko dobrih del.

D. M., T. K.

Spet nova knjiga

Svetovno znani kuhar Jamie Oliver (32) je te dni na londonski tržnici Borough promoviral svojo novo kuharsko knjigo z naslovom *S kuhanjem do lepšega življenja*. Knjiga je zanimiva zato, ker so v njej recepti za jedi iz zelenjave, ki jo je vzgojil v lastnem vrtu. Potem ko je uspešno promoviral zdravo prehrano po osnovnih solah v Veliki Britaniji, se je začel Oliver s pomočjo vrtnarjev intenzivno ukvarjati s pridelovanjem zelenjave in začimb. Da bo knjiga prepričljiva, so na njegovem vrtu in v kuhinji njegove hiše posneli dvanajst epizod. Njegovo kuharsko umetnost, njegov vrt in njegovo zelenjavo že prikazujejo na britanski televiziji.

Himna za olimpijce

»V čast si štejem, da sem ravno jaz dobil priložnost, da odpojem himno na paraolimpijskih igrah. Vsi jih že nestrno pričakujemo in pripravljeni smo na njih.« Tik pred nastopom na odru pekinške dvorane China Millennium ponosno vzdihnil 53-letni igralec Jackie Chan, ki ga dobro poznamo iz številnih akcijskih filmov z malimi ekranov. Po poreklu izhaja iz Hongkonga, poleg rahlo komičnih vlog v napetih situacijah se ukvarja tudi s petjem. Navedeno izjavo je dal 7. septembra pred začetkom ceremonije ob otvoritvi olimpijskih iger za invalide. S tem datumom in slovesnostjo so Kitajci istočasno začeli uradno enoletno odštevanje do začetka olimpijskih iger prihodnje leto.

Dekle meseca

Ira Schindelfeld iz Bonna pravi, da je koža najlepša, ko je lepo zagorela. Takrat tudi pride do izraza kontrast med zlatimi lasmi in rjavo kožo, zato obožuje morje. Letos poleti je bivala v hotelu Riviera v Portorožu. Pravi, da je bila z vsem zadovoljna, le slovenski fantje so jo nekoliko presenetili. Vsi, ki jih je spoznala, so bili nekam zagrenjeni, sramežljivi ali nerodni, kot da se ne bi zavedali, da živijo v Evropski uniji. Lansko leto v Splitu se ji kaj takega ni bi moglo primeriti, je se dodala.

Filmska čast princesi

Seveda je bil tudi monaški vladar knez Albert na projekciji filma slavnega Alfreda Hitchcocka *To Catch A Thief* iz leta 1955, v katerem je igrala njegova mati, hollywoodska igralka Grace Kelly, preden se je poročila z njegovim očetom, Rainierjem II., in postala princesa Grace. Film so prikazali v dvorani Grimaldi Forum ob 25-letnici njene smrti. Ob tej priložnosti so odprli razstavo nje v spomin. Na ogled so številni predmeti, ki so povezani z Grace Kelly: različne fotografije, pisma, obleke ... Razstavo bodo iz Monte Carla nato preselili v

London. Tako sin kot obe hčeri so na mater zelo ponosni. Bila je umirjena in spoštovana. Znala je biti

prava princesa in v njenem obnašanju ni bilo ničesar pretrirano bleščavega, hollywoodskega.

Tople besede in nežne roke

Jordanska kraljica Rania, otroška ambasadorica Unicefa, je te dni obiskala Kitajsko. Med drugim je obiskala tudi naselje Shibidian nedaleč od Pekinga, kjer v glavnem živijo priseljenci z oddaljenih kmetijskih območij. Zaradi hitrega razvoja industrije se je v kratkem času v mesta priselilo 150 milijonov prebivalcev, med njimi 20 milijonov otrok, za katere mora zdaj oblast zagotoviti zdravstveno zaščito, zgraditi otroške vrtnice in omogočiti kolikor toliko normalne bivalne razmere, kar ne bi bilo enostavno za veliko bogatejše države, ne pa za Kitajsko. Ob svojem obisku je kraljica Rania obiskala zdravstveno ambulanto, se tam pogovarjala z materami in nosečnicami ter obljubila nadaljnjo podporo svetovne zdravstvene organizacije tamkajšnjim

otrokom. Kraljica je Kitajke navdušila predvsem s svojo enostavnostjo, saj je po-

magala previjati dojenčka in hraniti malčke, ki so prišli k zdravniku.

Očka, kje si!

Petinpolmesečno Lano Lourdes Rupić, za katero mati Mirela Rupić trdi, da je nezakonska hčerka nekdanjega teniškega igralca in zdajšnjega uspešnega hollywoodskega igralca Gorana Višnjića, so v začetku tega meseca krstili v šibeniški cerkvi sv. Franja.

Mirela Rupić ter petinpolmesečna Lano Lourdes Višnjić ob krstu v cerkvi sv. Frane v Šibeniku

Ob prisotnosti članov družine in najbližjih prijateljev so jo krstili 9. septembra, točno na 35 Goranov rojstni dan.

«Želela sem, da ima Lana na tak način nekakšno zvezo s svojim očetom. Njemu želim, v svojem in Laninem imenu, vse najboljše za rojstni dan. Tisto, kar sem nekoč čutila do Gorana, je zdaj že preteklost in želim mu, da njegov zakon z ženo Ivano obstane.

Želim si le, da bi imela Lana nekoč dobro odnose s svojim očetom in tudi z babico in dedkom po

njegovi strani,» pravi Mirela.

V teh dneh (konec septembra) se bo na občinskem sodišču v Šibeniku začel postopek za ugotavljanje očetovstva. Seveda so vabilo na sodišče poslali tudi Goranu Višnjiću, vendar je skoraj zanesljivo, da ga ne bo. Današnja znanost lahko 99-odstotno potrdi ali ovrže očetovstvo. To bo kmalu znano. Tudi to, kolikšno preživnino bo moral plačevati dokaj premožni očka zatajeni Lani.

Ali pa gre le za Mireline sanje?

Ameriška igralka Halle Berry, dobitnica oskarja, je potrdila govorice, da je že tri mesece noseča

Končno srečna

Halle (41) pravi, da je dolgo čakala na trenutek, ko bo lahko sporočila to radostno vest, in da nikoli v življenju ni bila tako srečna kot zdaj. Ravno tako srečno je vznemirjen njen fant, kanadski maneken Gabriel Aubry, ki ga je spoznala na snemanju reklamne kampanje za kreacije modelov modne znamke Versace novembra lani. Eden najbolj znanih moških modelov na svetu se je menda vanjo zaljubil na prvi pogled, vendar je bil tako sramežljiv, da je morala »prve korake« storiti ona. Zdaj pravi, da je bila to ena najboljših potez v njenem življenju.

«Gabriel je nežen, pozoren in zvest, torej ima vse lastnosti, ki jih moji prejšnji moški niso imeli,» pravi. Njen prvi mož, igralec bejzbola David Justice, s katerim je bila poročena od leta 1992 do 1997, jo je tako pretepal, da zaradi poškodb še danes ne sliši dobro. Pevec Eric Benet, s katerim je

bila v zakonu od leta 2001 do 2005, pa jo je varal od prvega dne zakona. Filmska zvezda, ki se lahko pohvali tudi s svojo zvezdo na Stezi slavnih v Hollywoodu, šele zdaj čuti tisto, o čemer je sanjala vse življenje – našla je srečo in zadovoljstvo tako v karieri kot zasebnem življenju. Čeprav živita zaradi različnih poklicev v dveh mestih, ona v Los Angelesu, on v New Yorku, to na njune odnose ne vpliva. Ko bosta dobila otroka, bo seveda drugače. To bosta urejala v naslednjih šestih mesecih.

Ko je Halle Berry zvedela, da je noseča, se je pri zdravnikih najprej pozanimala, kako bo na nosečnost vplivala njena bolezen, vendar so jo pomirili, da ji lažja oblika sladkorne bolezni ob pravilnem nadzoru ne bo delala težav. Težave imajo le producenti, saj so morali zaradi njene nosečnosti prestaviti snemanje filma Tulia na prihodnjo jesen.

Cesarjev prvi rojstni dan

Črnelasi porednež z navzanih pogledom ni nihče drug kot japonski princ Hisahito, sin princa Akihishina in princeze Kike. Šestega septembra mu je bilo eno leto.

Hisahito je prvi otrok moškega spola v japonski carski družini po 41 letih, in

če se zakoni ne spremenijo (da bi prestol lahko zasedla tudi ženska), bo postal nekoga dne japonski cesar. Njegov ded, sedanji japonski cesar Akihito, ima dva sina. Starejšega Naruhita, mlajšega Akihishina in hčerko Sayako. Naruhito je prestolonaslednik, vendar ima

v zakonu le hčerko, princeso Aiko.

Akihishino pa je po dveh hčerkah le dobil sina in je tako samo vprašanje časa, kdaj bo le-ta sedel na prestol. Mali princ je zdrav, tehtja skoraj deset kilogramov, in izredno vesele narave.

Princ Hisahito se igra s sestro, princeso Mako, in se kaj malo zmeni ta to, da bo moral nekoč sedel na japonskem prestolu.

Sedemdeseti rojstni dan

Belgijska kraljica Paola s kraljem Albertom II. na vrtni zabavi

Čeprav je bila rojena 11. septembra, je belgijska kraljica Paola praznovala svoj sedemdeseti rojstni dan štirinajst dni prej. Bila je to velika vrtna zabava v dvorcu Laeken nedaleč od Bruslja za osemsto gostov. Poleg njenih najbližjih so bili med

povabljeni razni prostovoljni delavci iz različnih ustanov, ki pomagajo otrokom. Kraljica je namreč leta 1992 ustanovila sklad, ki naj bi pomagal koordinirati delo različnih organizacij, ki se ukvarjajo s problematiko otrok in mladih, kot je na

primer Šola upanja, ki spodbuja k šolanju mlade in problematične iz siromašnih četrti. Kraljica Paola je rojena Italijanka, ki se je z zdajšnjim belgijskim kraljem Albertom II. poročila leta 1959. Imata dva princa in princeso.

Jože Pal iz Okoslavec oziroma Rožičkega Vrha

Zdomec in gostinec, zdaj pobiralec starega železa

Rečeno mi je bilo, da je doma v Rožičkem Vrhu in zadnjih deset let res večinoma prebiva tamkaj, uradno pa živi v Okoslavcih, kjer je lastnik polovice premoženja, ki sta si ga ustvarila z nekdanjo ženo

Ivico. Tam sva se tudi dogovorila za najino srečanje.

»Jaz sem pravzaprav odrasla v Dragotincih, v družini devetih otrok, moji starši pa izvirajo iz Prekmurja – oče iz Lipe, mama iz Brezovice. V Dragotince sta se

preselila leta 1937, ko sta tamkaj kupila starejšo hišo z gruntom. Obdelovali smo okrog petnajst hektarjev zemlje. Tako sem že v otroštvu spoznal, kaj je trdo kmečko delo. O tem, da bi se izučil za kakšen poklic, potem ko sem končal osnovno šolo pri Vidmu ob Ščavnici, niti nisem dosti razmišljal. Če bi lahko šel v šolo, za kar skoraj nisem imel možnosti, bi se najraje postal zidar. Poleg dela na kmetiji sem bil pripravljen sprejeti tudi druga dela, samo da sem lahko zase kaj zaslužil. Tako sem hodil pred odhodom k vojakom na sezonsko delo v polnilnico Radenske.

Čas vzpona

Leta 1972, ko mi je bilo enaindvajset let, pa sem odšel v Nemčijo in se zaposlil v tovarni Audi v Ingol-

Pred dvema letoma sem začel zbirati staro železo, baker in aluminij, kar mi je glavni vir dohodka. S sinom Tadejem sva uspela izveči iz grap in drugih odročnih mest precej odvrgnenih starih kmečkih orodij, pralnih strojev, hladilnikov in drugega, kar sem potem doma razstavil in prodal Dinosu v Murski Soboti.

Pri vojakih sem bil v Vipavi in tamkaj sem si dal v spomin izdelati tole fotografijo – v spomin na mladost. Odločil sem se za civilno obleko. Tudi gasilske obleke ne nosim, čeprav sem že od šolskih let član GD Dragotinci. Plačujem pa članarino.

ki sva jo kupila s prejšnjo ženo. Tu imam tudi vinsko klet in priložnostno delavnico, kajti pred dvema letoma sem se začel ukvarjati z zbiranjem starega železa, bakra in aluminija. To delo mi je sedaj glavni vir prihodkov. S si-

Morali bi vsi umreti ...

Tako je Jože na kratko opisal svojo življenjsko pot. Seveda me je tudi zanimalo, ali se mu je morda zgodilo kaj nenavadnega, ali ima kakšen konjček, ali se ukvarja s kakšnim športom, ali je član kakšnega društva idr.

»Nepozaben dogodek je žal povezan s prometno nesrečo med Mursko Soboto in Tišino. Z avtom sem zletel s ceste (kriv je bil alkohol) in se sedemkrat prevrnil na streho, tako da je bil ves zmečkan, jaz pa sem na srečo dobil le nekaj manjših prask. Policist, ki je prišel naslednji dan k meni poizvedovat, kako je bilo, ni mogel verjeti, da sem bil sam v avtu in da se nisem huje poškodoval. Po njegovem bi morali biti vsi mrtvi.

Ali imam kakšen hobi? Nekaj časa me je zanimalo udejstvovanje v društvu starodobnih vozil iz Murske Soboti. V ta namen sem dal obnoviti avto Audi, letnik

Po ločitvi sem bil nekaj časa sam, nato pa sem spoznal dobro prijateljico Marto iz Rožičkega Vrha, kjer tudi v glavnem prebivam. Na posnetku je še njen brat Rajko (na desni).

stadtu. Tam sem bil tudi član slovenskega kulturnega društva Lastovka. Dobro sem služil in varčeval, tako da sva si lahko z ženo Ivico leta 1974 kupila starejšo hišo v Okoslavcih. Tedaj sva z ženo vzela v najem tudi Dunajevo hišo na Kapelskem Vrhu in se odločila za gostinsko dejavnost. Z njo se je ukvarjala predvsem žena, jaz pa sem ostal na delu v Nemčiji do leta 1980. Tedaj sem se vrnil predvsem zaradi otrok. Stalne zaposlitve si nisem poiskal, ampak sem pomagal pri nabavi za gostinski lokal ter opravljal vzdrževalna in razna druga dela. Veliko časa mi je vzela tudi skrb za lasten vinograd z okrog 2.700 trsi. Občasno sem hodil tudi delat na razna gradbišča v Avstrijo.

Zbiranje starega železa kot glavni vir dohodkov

Žal so prišle v zakon težave in pred desetimi leti sem odšel na svoje. No, čez čas sem spoznal prijateljico Marto iz Rožičkega Vrha, kjer sedaj tudi v glavnem prebivam, tu, v Dragotincih, pa obdelujem del vinograda in gradim prizidek k hiši,

nom Tadejem sva uspela izveči iz grap in drugih odročnih mest precej odvrgnenih starih kmečkih orodij, pralnih strojev, hladilnikov in drugega, kar sem

Ta posnetek mi je posebej pri srcu, ker sem v družbi s sinom Tadejem in vnukinjo Tajco.

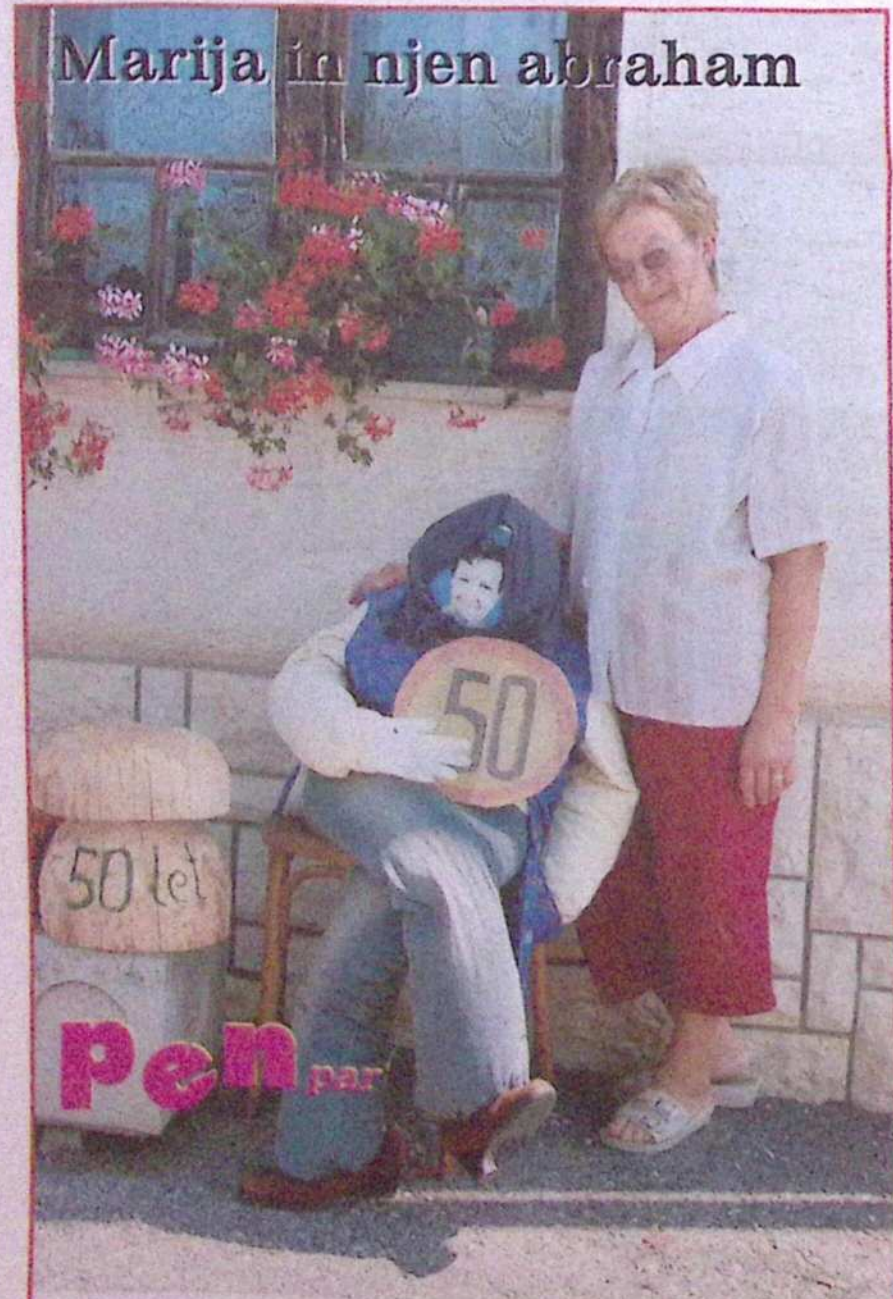
potem razstavil in prodal Dinosu v Murski Soboti. Čeprav naj bi s tem opravil koristno delo, sem moral za lansko leto plačati kar precej dohodnine. Če se prav spomnim, je znašal račun okrog 700.000 tolarjev. Se vam zdi to prav? No, zaradi tega ne nameravam odnehati s to dejavnostjo. Rad bi čim prej zaslužil toliko, da bi dogradil prizidek in obnovil del stare hiše, da bo sin Tadej lahko živel v njej. To je moja velika želja.

1971, s katerim sem se udeleževal nekaterih aktivnosti ali se kar tako vozil naokrog. To me je medtem minilo. Še vedno pa z veseljem skrbim za rože, ki jih znam tudi sam vzgajati. Redim tudi nekaj ovac, da mi ni treba kositi trave okrog domačije v Okoslavcih. Veseli me tudi nabiranje gob. Kje jih najdem največ, pa naj ostane skrivnost.

Jožef G. Bistrščak

Rad sem v dobri družbi in vesel sem, kadar me obišče kakšen prijatelj. Med njimi je tudi Ivan Ivanuša iz Grabonoša (na desni).

Pred kratkim je tudi Marijo Žilavec iz Lucove obiskal njen abraham, ki je imel tisti dan namesto Ernesta glavno besedo. Drugače je bilo seveda, ko sta se spoznala na Dunaju, kjer je Marija delala kot natakarica. No, on je ob njeni 50-letnici poskrbel tudi za lesenega jurčka, ker takih pravih, ki bi jih bilo vredno omenjati, že dolgo nista našla.

Jog&Esk